

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Kaliszu**

**OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJA
EPIDEMIOLOGICZNA
POWIATU KALISKIEGO**

Stan na dzień 31 grudnia 2024 roku

Kalisz, styczeń 2025 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH	7
1.1 Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych	7
1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	7
1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	12
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby	14
1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego	15
1.2.4. Zachorowania na grypę	17
1.3. Programy wykorzenienia chorób zakaźnych w Polsce	17
1.4. Realizacja szczepień ochronnych.....	17
1.5. Podsumowanie	18
1.6. Wnioski.....	19
II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	20
2.1. Ocena jakości wody	24
2.2. Wodociągi o produkcji 1001-10000 m ³ /d	33
2.3. Wodociągi o produkcji 101-1000 m ³ /d	33
2.4. Wodociągi o produkcji <100m ³ /d	34
2.5. Podsumowanie	40
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	
I KĄPIELISK	42
3.1. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	42
3.2. Placówki zapewniające całodobową opiekę.....	42
3.3. Hotele.....	43
3.4. Motele	43
3.5. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe	43
3.6. Obiekty wczasowo-turystyczne	44
3.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria	44
3.8. Ustępy publiczne.....	45
3.9. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych	45
3.10. Kąpieliska	46
3.11. Hałas komunalny.....	47
3.12. Inne obiekty	47
3.13. Interwencje.....	47
3.14. Podsumowanie	48

IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ	48
4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem.....	48
4.2. Zakłady leczenia zamkniętego	49
4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali	50
4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali	56
4.2.3. Zaopatrzenie w wodę	56
4.2.4. Odprowadzanie ścieków.....	59
4.2.5. Dezynfekcja.....	59
4.2.6. Stacja przygotowania łóżek.....	59
4.2.7. Sterylizacja	59
4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów	60
4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną	62
4.2.10. Żywienie pacjentów w szpitalach.....	62
4.3. Zakłady Lecznictwa Ambulatoryjnego	63
4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	64
4.3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi.....	64
4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	64
4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu medycznego	64
4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	64
4.4. Praktyki lekarskie.....	64
4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	65
4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi.....	65
4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	65
4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk	65
4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	65
4.5. Praktyki pielęgniarskie.....	65
4.6. Podsumowanie	65
V. WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY.....	67
5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego	67
5.1.1. Struktura zatrudnienia	67
5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia	67
5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru	68
5.1.4. Czynniki rakotwórcze, mutagenne i reprotoksyczne w środowisku pracy	69
5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowia stosującymi cytostatyki	69
5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy.....	70
5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi.....	70
5.1.8. Nadzór nad produktami kosmetycznymi.....	72
5.2. Choroby zawodowe.....	73
5.3. Podsumowanie	73

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO- WYCHOWAWCZYCH	74
6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi	74
6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków	75
6.3. Wodociągi i kanalizacja	77
6.4. Sale gimnastyczne	77
6.5. Meble szkolne	78
6.6. Rozkłady zajęć szkolnych	79
6.7. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych	79
6.8. Dożywianie w szkołach	80
6.9. Opieka medyczna	80
6.10. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	80
6.11. Wypoczynek dzieci i młodzieży	80
6.11. Podsumowanie	81
VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA 7.1. ZAKRES NADZORU SANITARNEGO	82
7.2. Stan sanitarny obiektów w 2024 roku	82
7.3. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów	83
7.4. Stan sanitarny środków transportu żywności	83
7.5. Jakość zdrowotna środków spożywczych	83
7.6. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF	83
7.7. Ocena sposobu żywienia	84
7.8. Podsumowanie	85
VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	86
Podsumowanie	96
IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	96
X. WNIOSKI	101

WSTĘP

GŁÓWNY CEL DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2024 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób i zaburzeń zdrowia, w tym chorób zakaźnych, nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych, i innych chorób związanych z warunkami pracy, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.

GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

1. Prowadzenie szeregu działań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem chorób zakaźnych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Prowadzenie nadzoru nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
4. Monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Wzmoczenie nadzoru nad produktami wprowadzonymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
6. Wykonywanie analiz mikrobiologicznych próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
7. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
8. Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej.

9. Prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
10. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
11. Sprawowanie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych, substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
12. Sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
13. Wzmożenie nadzoru sanitarnego nad stanem sanitarno – technicznym placów zabaw przy placówkach oświatowo – wychowawczych oraz innych.
14. Realizowanie niezbędnych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego i niezwłoczne przekazywanie informacji w tym zakresie do organów wyższego stopnia.
15. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
16. Inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnych z potrzebami społeczności lokalnych, w tym związanych ze specyficzną sytuacją epidemiologiczną powiatu kaliskiego.
17. Dostosowywanie struktur organizacyjnych, rozszerzenie zakresu akredytacji badań laboratoryjnych oraz rozwijanie efektywności poboru i transportu próbek do laboratoriów w celu usprawnienia funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
18. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W ocenie stanu sanitarnego ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne sekcje – stanowiska Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kaliszu. Prezentowane w ww. dokumencie dane liczbowe pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2024 realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu w ramach programu badań statystycznych. Ocena stanu sanitarnego i sytuacja epidemiologiczna powiatu kaliskiego w roku 2024 jest dostępna również na stronie internetowej pod adresem:

www.gov.pl/web/psse-kalisz

I.SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

1.1 Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych

W 2024 roku podejmowano działania, które wynikały z sytuacji epidemiologicznej nadzorowanych chorób zakaźnych i dotyczyły:

- nadzoru nad zgłaszalnością chorób zakaźnych, a w szczególności chorób inwazyjnych,
- nadzoru nad występowaniem przypadków ostrych porażeń wiotkich (OPW) u dzieci poniżej 15 r. ż.,
- nadzoru nad osobami z zatruciem pokarmowym wywołanym Salmonellą,
- nadzoru nad osobami z kontaktu z chorymi na gruźlicę płuc postać prątkującą,
- nadzoru biernego nad ewentualnym pojawieniem się zakażeń wirusem Zachodniego Nilu u ludzi,
- kierowania na szczepienia p/wzw typu B osób zakażonych wirusem HCV oraz osób z bliskiego kontaktu z osobami zakażonymi wirusem HBV,
- zapobiegania wściekliznie poprzez prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych wśród osób pokąsanych, nadzór nad osobami szczepionymi przeciwko wściekliznie, współpracę z innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi, na terenie których dochodziło do zagrożeń (występowały pokąsania) oraz stałą współpracę z Inspekcją Weterynaryjną.

W roku sprawozdawczym podobnie jak w latach ubiegłych realizowano program nadzoru nad grypą „SENTINEL”. Na terenie powiatu kaliskiego w sezonie 2023/2024 uczestniczył jeden lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. Sprawozdania z realizacji programu w formie zbiorczych meldunków placówka przekazywała raz w tygodniu przez cały sezon epidemiczny grypy do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna w 2024 roku dotycząca większości chorób zakaźnych kształtowała się pomyślnie. Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na dur brzuszny i dury rzekome. W 2024 roku zanotowano znaczny wzrost zachorowań na krztusiec. Porównywalnie w roku 2023 nie odnotowano żadnego zachorowania. Co kilka lat obserwuje się wzrost zachorowań na krztusiec nazywany epidemią wyrównawczą. Przebycie krztuśca lub wykonanie szczepienia nie zapewnia długotrwałej odporności.

Ponieważ odporność wynikająca ze szczepienia słabnie z czasem, konieczne są dawki przypominające dla starszych dzieci, młodzieży i dorosłych. Z uwagi na wzrost zachorowań na krztusiec w Polsce, 15 października 2024 r. Ministerstwo Zdrowia wprowadziło bezpłatne szczepienia przeciw krztuścowi dla kobiet w ciąży (szczepienia zalecane). Ma to na celu redukcję ryzyka zachorowań na krztusiec noworodkowy oraz hospitalizacji i zgonów niemowląt w pierwszych miesiącach życia z powodu krztuśca.

W 2024 roku w Polsce jak i innych krajach europejskich obserwowano się rosnącą liczbę detekcji zmutowanego wirusa polio typu 2 pochodzenia szczepionkowego (cVDPV2) w ściekach, co świadczy o czasowym lub długotrwałym pobycie osób, które są nosicielami wirusa szczepionkowego stosowanego w żywych szczepionkach (OPV). Szczepionki żywe nie są stosowane w Polsce od 8 lat, co oznacza, że głównym źródłem mogą być obywatele krajów, gdzie szczepionka ta jest nadal stosowana. Występowanie wirusa w ściekach powoduje wzrost ryzyka zakażeń, w tym objawowych zachorowań u osób nieszczepionych przeciw poliomyelitis lub z ciężkimi niedoborami odporności. W związku z powyższym w 2024 roku prowadzono stały, czynny nadzór nad przypadkami zgłoszeń ostrego porażenia wiotkiego u dzieci w wieku 0-15 lat. Celem nadzoru jest szybkie wykrycie zachorowań na poliomyelitis. W 2024 roku podobnie jak w latach ubiegłych nie zarejestrowano poliomyelitis ani przypadku ostrego porażenia wiotkiego u dzieci do 15 roku życia.

W 2024 roku obserwowano wzrost liczby przypadków wystąpienia na terenie Polski ognisk wywołanych przez wirus Zachodniego Nilu WNV wśród zwierząt. Obecnie Gorączka Zachodniego Nilu nie stanowi poważnego zagrożenia zdrowia publicznego w Polsce. Jednak zmiany klimatyczne, w tym wzrost temperatur, mogą sprzyjać zwiększeniu populacji komarów będących wektorami wirusa oraz wydłużeniu sezonu transmisji choroby. W związku z powyższym w 2024 roku prowadzono bierny nadzór nad ewentualnym pojawieniem się zakażeń wirusem WNV u ludzi.

W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie powiatu ziemskiego zarejestrowano 3 ogniska chorób szerzących się drogą pokarmową. Pierwsze z nich to 4-osobowe ognisko domowe, którego czynnikiem etiologicznym było zakażenie Salmonellą, potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. Kolejne ognisko zakażenia pokarmowego miało miejsce w Wojewódzkim Specjalistycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy i dotyczyło pacjentów. Łącznie zachorowały 23 osoby, czynnika etiologicznego nie ustalono. Ostatnie ognisko dotyczyło uczestników regat żeglarskich nad zalewem Szałe. Zachorowało 13 osób, czynnika etiologicznego nie ustalono.

W roku 2024 odnotowano 11 zgonów:

- 4 z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołanego przez *Clostridium difficile*,
- 2 z powodu grypy,
- 2 z powodu wirusowego zapalenia wątroby typu C,
- 1 z powodu COVID-19,
- 1 z powodu posocznicy nieokreślonej - podejrzenie,
- 1 z powodu choroby wywołanej przez HIV.

Choroby inwazyjne

W roku 2024 podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano ognisk epidemicznych chorób inwazyjnych spowodowanych przez *Haemophilus influenzae*, *Neisseria meningitidis* i *Streptococcus pneumoniae*. Zarejestrowano 4 zachorowania na chorobę inwazyjną wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*. Wszystkie osoby były hospitalizowane, zgonów nie było.

Tab. 1. Choroby inwazyjne - zachorowalność w latach 2017 – 2024

Choroby inwazyjne wywołane przez:	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
<i>Neisseria meningitidis</i>	1	1	0	1	0	0	0	0
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	1	0	0	1	0	0	2	4

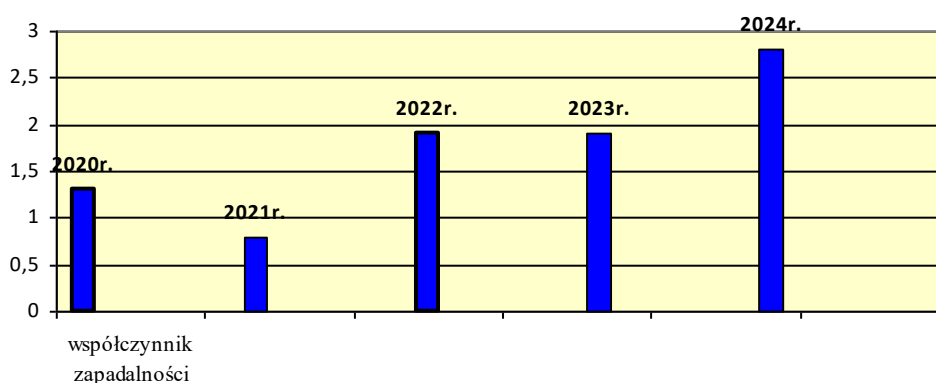
Borelioza

W roku sprawozdawczym 2024 zarejestrowano 23 przypadki zachorowań na boreliozę przy wsp. zap. 2,8. Porównywalnie w roku 2023 zarejestrowano 16 zachorowań (wsp. zap. 1,9). We wszystkich przypadkach rozpoznano boreliozę skórą w postaci rumienia wędrującego. W trakcie dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że w większości narażenie na ukłucie przez kleszcza występowało w ogródkach przydomowych oraz w terenach zalesionych. Wśród chorych były 3 osoby z narażenia zawodowego - rolnicy. Strukturę zachorowań na boreliozę w latach 2020-2024 w powiecie ziemskim przedstawia umieszczona poniżej tabela i wykres:

Tab. 2. Struktura zachorowań na boreliozę w ostatnich 5 latach w powiecie ziemskim.

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2020		2021		2022		2023		2024	
	L.zach.	Wsp.zap.	L.zach.	Wsp.zap.	L.zach.	Wsp.zap.	L.zach.	Wsp.zap.	L.zach.	Wsp.zap.
Borelioza	11	1,3	7	0,8	16	1,9	16	1,9	23	2,8

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 1 – Borelioza - zachorowalność w latach 2020 – 2024 w powiecie ziemskim

Pokąsania osób przez zwierzęta - narażenia na wściekliznę

W roku 2024 ogółem zgłoszono 113 przypadków pokąsań przez zwierzęta na terenie powiatu ziemskiego. Porównywalnie w roku 2023 ogółem zgłoszono 70 przypadków. Szczepieniom poddano 39 osób zamieszkałych na terenie powiatu ziemskiego. Pozostałe osoby zostały zwolnione ze szczepień p/wściekliznie dzięki wykluczeniu wścieklizny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii. Jest to efekt współpracy z Państwową Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarno - Epidemiologicznymi. Zachorowań na wściekliznę u ludzi nie stwierdzono.

Neuroinfekcje

W roku sprawozdawczym 2024 zarejestrowano 6 przypadków neuroinfekcji przy wsp. zap. 0,7. Porównywalnie w roku 2023 zarejestrowano 4 przypadki zachorowań (wsp. zap. 0,5).

Wśród zachorowań stwierdzono:

- 2 przypadki zapalenia opon mózgowych na tle wirusowym nieokreślonym,
- 2 przypadki zapalenia opon mózgowych wywołane *Streptococcus pneumoniae*,
- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych wywołany *Streptococcus pyogenes*,
- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych na tle nieokreślonym.

Wszystkie osoby były hospitalizowane.

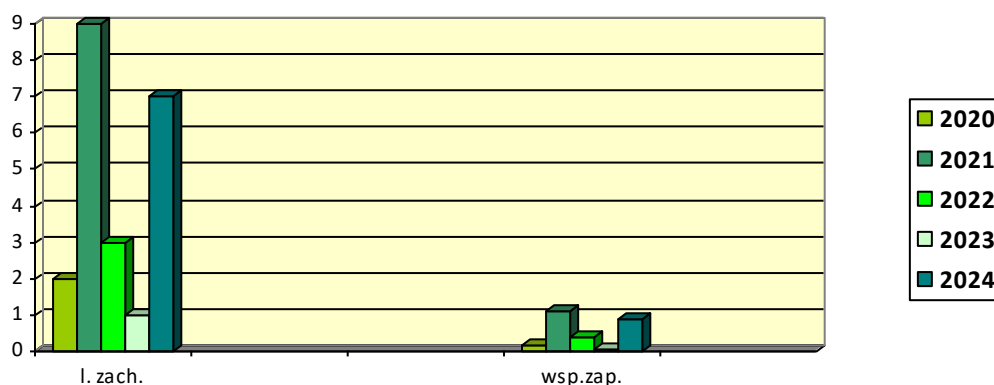
Gruźlica

W 2024 roku znacznie wzrosła liczba zachorowań na gruźlicę płuc postać prątkującą. Zarejestrowano 7 przypadków (wsp. zap. 0,9). Porównywalnie w 2023 roku zgłoszono 1 zachorowanie (wsp. zap. 0,1). Zachorowanie na gruźlicę płuc postać zakaźną dotyczyło 1 kobiety w wieku 62 lat i 6 mężczyzn w przedziale 37-74 lata, w tym tylko 1 mężczyzna pracujący. Przebieg zachorowań w ostatnich pięciu latach przedstawia poniższa tabela i wykres:

Tab.3. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc postać zakaźną w latach 2020-2024

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2020		2021		2022		2023		2024	
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.
Gruźlica płuc postać zakaźna	2	0,2	9	1,1	3	0,4	1	0,1	7	0,9

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 2 – Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc w latach 2020– 2024

Choroby weneryczne

W roku sprawozdawczym 2024 na terenie powiatu ziemskiego ilość zachorowań utrzymała się na podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Zgłoszono ogółem 5 zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową przy wsp. zap. 0,6. Porównywalnie w roku 2023 odnotowano 4 przypadki zachorowań przy wsp. zap. 0,5. Zgłoszono 4 przypadki kiły oraz 1 przypadek choroby przenoszonej drogą płciową wywołaną przez Chlamydie.

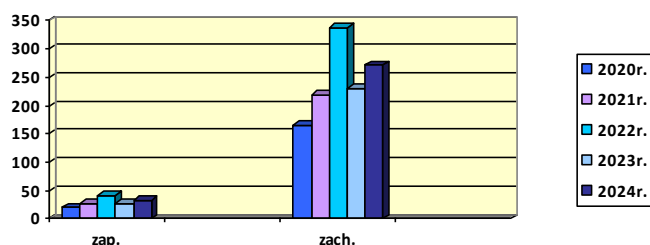
1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

Wzrosła liczba zatruc i zakażeń pokarmowych w roku 2024 w stosunku do roku ubiegłego i wynosiła 271 zgłoszonych zachorowań przy wsp. zap. 33,0. Porównywalnie w 2023 roku zarejestrowano 231 przypadków (wsp. zap. 28,1). W większości zgłaszano zatrucia pokarmowe o bliżej nieokreślonej etiologii (BNO) – 189 przypadków, co stanowi 69,7% ogółu zachorowań. Zatruc pokarmowych o określonej etiologii wirusowej określonej (rota, adeno i norowirusy) i nieokreślonej było 51, co stanowi 18,8%. Pozostałe 31 zachorowań (11,4%) miały tło bakteryjne, w tym 12 zachorowań wywołanych *Salmonellą* i 16 zachorowań wywołane przez *Clostridium difficile*. Źródeł zakażeń pokarmowych nie ustalono. Zarejestrowano 6 tymczasowych nosicieli Salmonelli. Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela i wykres:

Tab. 4. Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2020 – 2024 w powiecie kaliskim

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2020		2021		2022		2023		2024	
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.
Zatrucia pokarmowe	166	20,0	219	26,5	336	40,7	231	28,1	271	33,0

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców.

Ryc. 3 – Zatrucia i zakażenia pokarmowe – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2020 – 2024 w powiecie kaliskim

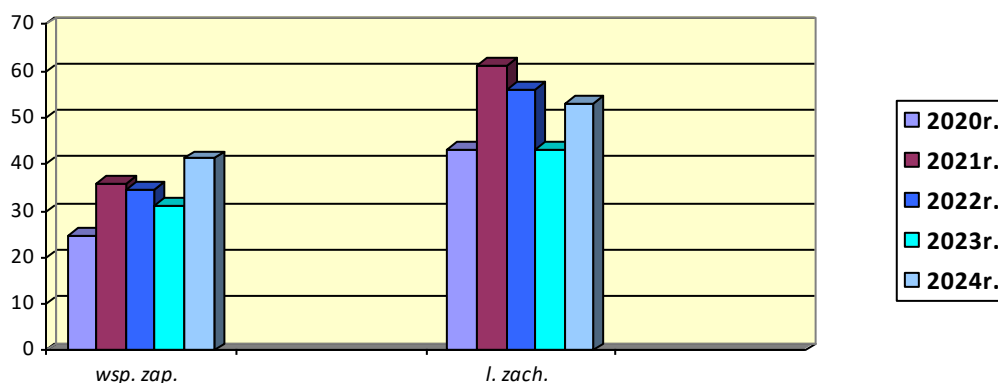
Biegunki u dzieci do lat 2

W bieżącym roku sprawozdawczym wzrosła liczba biegunek u dzieci do lat 2. Zarejestrowano 53 przypadki, przy współczynniku zapadalności 41,2 liczonym na 1000 dzieci do lat 2 w powiecie ziemskim. Porównywalnie w roku 2023 zgłoszono 43 zachorowania (wsp. zap. 31,2). Zatruc pokarmowych o etiologii wirusowej było 15, co stanowi 28,3% ogółu zachorowań. Zachorowań o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu bliżej nieokreślonym (BNO) wystąpiło 35, co stanowi 66%. Pozostałe 3 przypadki miały tło bakteryjne, wywołane pałeczkami *Salmonella*. Z ogólnej liczby zachorowań hospitalizowanych było 22 dzieci, co stanowi 41,5% ogółu zachorowań.

Tab. 5. Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w powiecie kaliskim w latach 2020-2024

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2020		2021		2022		2023		2024	
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.
Biegunki u dzieci do lat 2	43	24,8	61	36,0	56	34,7	43	31,2	53	41,2

* Współczynnik zapadalności na 1000 dzieci do lat 2 w powiecie kaliskim.

Ryc. 4 – Biegunki u dzieci do lat 2 – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2020- 2024

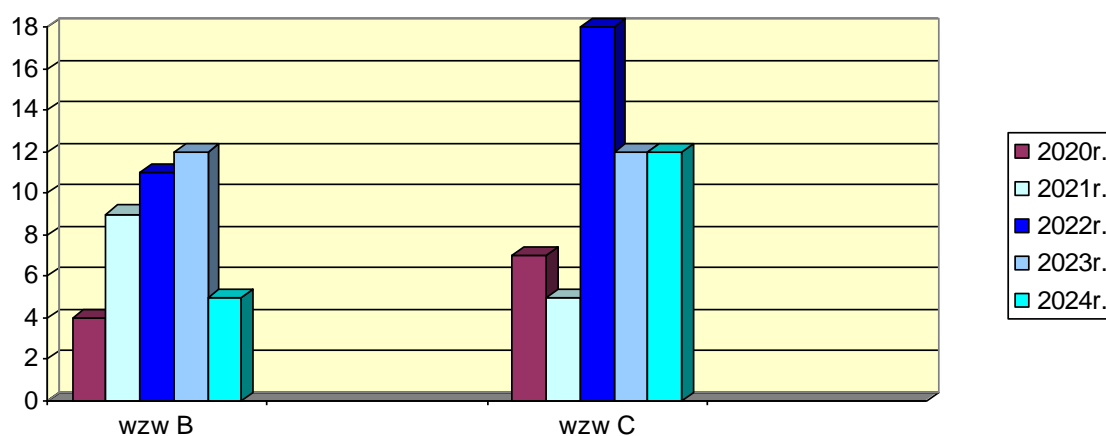
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby

W bieżącym roku sprawozdawczym zmalała ogólna liczba zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C - łącznie zarejestrowano 17 przypadków przy wsp. zap. 2,1. Porównywalnie w 2023 roku zarejestrowano 24 zachorowania przy wsp. zap. 2,9. Przebieg zachorowań i zapadalność w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela 6.

Tab. 6. Struktura zachorowań i zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2020- 2024

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2020		2021		2022		2023		2024	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
WZW B	4	0,5	9	1,1	11	1,3	12	1,5	5	0,6
WZW C	7	0,8	5	0,6	18	2,2	12	1,5	12	1,5
WZW inne- nieokreślone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	11	1,3	14	1,7	29	3,5	24	2,9	17	2,1

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 5 – Wirusowe zapalenie wątroby – zapadalność w latach 2020-2024 w powiecie kaliskim

1.2.2.1. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Liczba zachorowań w roku 2024 w stosunku do roku ubiegłego znacząco spadła. Zarejestrowano 5 przypadków przy wsp. zap. 0,6. Porównywalnie w roku 2023 zgłoszono 12 zachorowań (wsp. zap. 1,5). Nie było osób z narażenia zawodowego.

Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą. Nie ustalono źródeł zakażenia. Ustalono w dochodzeniu epidemiologicznym osoby z kontaktu z chorymi skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B.

1.2.2.2. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W roku sprawozdawczym 2024 liczba zachorowań w stosunku do roku ubiegłego utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła 12 przypadków, przy wsp. zap. 1,5. W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono 1 osobę z narażenia zawodowego, był to były pracownik policji. Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą. Nie ustalono źródeł zakażenia. W 2024 roku zarejestrowano 9 nowo wykrytych nosicieli wirusa HCV. Osoby chore i nosiciele skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B.

1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Odra – w roku sprawozdawczym 2024 podobnie jak w roku ubiegłym nie zarejestrowano zachorowania na odrę.

Ospa wietrzna – w roku sprawozdawczym 2024 w powiecie ziemskim zaobserwowano po raz kolejny znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną - zarejestrowano 638 przypadków (wsp. zap. 77,8). Porównywalnie w 2023 roku odnotowano 400 zachorowania (wsp. zap. 48,5). (*wykres słupkowy-ryc.6*).

Różyczka – w roku 2024 podobnie jak w roku ubiegłym nie odnotowano zachorowań na różyczkę. (*wykres słupkowy - ryc.6*).

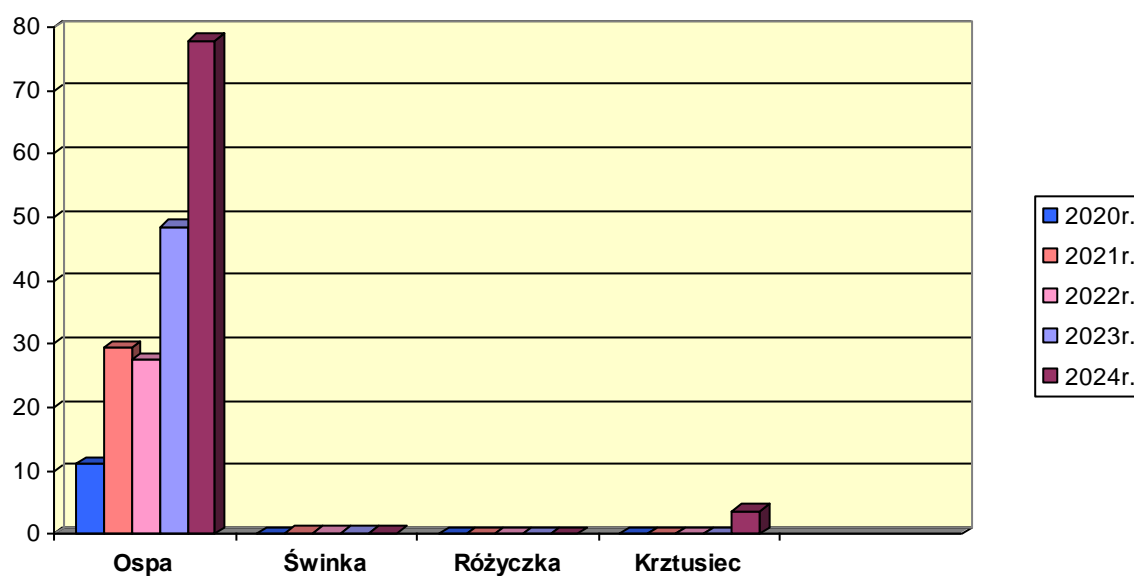
Krztusiec – w roku 2024 zarejestrowano 30 zachorowań na krztusiec przy wsp. zap. 3,7. Porównywalnie w poprzednich latach zachorowań na krztusiec nie odnotowano (*wykres słupkowy – ryc.6*).

Świnka – w roku sprawozdawczym 2024 zarejestrowano 2 przypadki zachorowania na świnkę, przy wsp. zap. 0,2. Wśród chorych było 2 mężczyzn w wieku 17 i 24 lat. Jeden z nich był wcześniej zaszczepiony II dawkami. Porównywalnie w roku 2023 zarejestrowano również 2 przypadki zachorowań przy wsp. zap. 0,2. (*wykres słupkowy – ryc.6*).

Tab.7. Zapadalność i zachorowalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w powiecie kaliskim w latach 2020-2024

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2020		2021		2022		2023		2024	
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach	Wsp. zap.	L.zach	Wsp. zap.	L.zach	Wsp. zap.	L.zach	Wsp. zap.
Ospa wietrzna	92	11,1	243	29,4	227	27,5	400	48,5	638	77,8
Świnka	1	0,1	2	0,2	2	0,2	2	0,2	2	0,2
Różyczka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krztusiec	0	0	0	0	0	0	0	0	30	3,7

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 6 – Choroby wieku dziecięcego – zapadalność w latach 2020 -2024 w powiecie kaliskim.

1.2.4. Zachorowania na grypę

W 2024 roku ogółem zarejestrowano 441 zachorowań na grypę przy wsp. zap. 53,8. W tym 12 przypadków potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi polegającymi na wykryciu kwasu nukleinowego wirusa grypy oraz 429 zachorowań potwierdzonych dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego. Porównując w 2023 roku ogółem zarejestrowano 28 zachorowań na grypę przy wsp. zap. 3,4., w tym 12 przypadków potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi polegającymi na wykryciu kwasu nukleinowego wirusa grypy oraz 16 zachorowań potwierdzonych dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego. Spośród wszystkich chorych hospitalizowano 23 osoby z powodu ciężkiego przebiegu choroby. Odnotowano 2 zgony z powody grypy, były to 2 kobiety w wieku 84 i 93 lata.

1.3. Programy wykorzenia chorób zakaźnych w Polsce

Realizacja programu eradykacji poliomyelitis na terenie powiatu ziemskiego polegała na nadzorze nad wykonawstwem szczepień oraz monitoringu ostrych porażeń wiotkich. W roku 2024 podobnie jak w latach ubiegłych nie zgłoszono ostrych porażeń wiotkich u dzieci do 15 roku życia. W bieżącym roku sprawozdawczym realizowano także program eliminacji odry i różyczki poprzez sprawowanie nadzoru nad uzyskaniem wysokiego odsetka dzieci.

1.4. Realizacja szczepień ochronnych

Realizacja programu szczepień ochronnych w roku 2024 odbywała się w 17 podmiotach leczniczych. Wykonano 11 kontroli w zakresie szczepień ochronnych, postępowania ze sprzętem do sprzątania, przestrzegania procedur higienicznych oraz procedur związanych z gospodarką preparatami szczepionkowymi. Od **15 października 2024 roku** do Programu Szczepień Ochronnych w części II Szczepienia Zalecane wprowadzono szczepienia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi dla kobiet w ciąży (wykonywane od 27. do 36. tygodnia ciąży, w uzasadnionych przypadkach zagrożenia przedwczesnym porodem – po ukończeniu 20. tygodnia ciąży), dla których zakup szczepionek został sfinansowany przez ministra właściwego do spraw zdrowia. W roku sprawozdawczym z ww. zalecanych szczepień skorzystało 19 kobiet, które zaszczepiono szczepionką skojarzoną Boostrix.

Z dniem **1 września 2024 roku** realizacja Programu szczepień przeciw HPV dla dzieci i młodzieży w wieku od 9 do 14 roku życia, będącego częścią Narodowej Strategii Onkologicznej (NSO), została poszerzona o szczepienia wykonywane w szkołach podstawowych.

Do programu szczepień w szkole przystąpiły 3 przychodnie. W sumie zaszczepiono I dawkę szczepionki Gardasil 9 – 38 osób oraz I dawkę szczepionki Cervarix – 1 osobę, łącznie z 4 szkół, w tym 28 dzieci zaszczepiono w POZ.

W zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek nieprawidłowości nie stwierdzono. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 5 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym: 2 zakwalifikowano jako łagodne, 2 zakwalifikowano jako poważne i 1 jako ciężki odczyn poszczepienny – 2 osoby skierowano do szpitala. W roku 2024 prowadzono postępowanie administracyjne wobec 161 osób uchylających się od szczepień, w tym 10 zgłoszonych w roku sprawozdawczym. Obowiązek wygasł w stosunku do 1 dziecka, a 1 dziecko zostało zaszczepione. Dodatkowo w przypadku 7 osób postępowanie zgodnie z kompetencją terytorialną przekazano do PPIS w Pleszewie (4 osoby), PPIS w Ostrowie Wlkp. (1 osoba), PPIS w Bytomiu (1 osoba), PPIS w Sosnowcu (1 osoba). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wystawił 10 tytułów wykonawczych skierowanych do Wojewody Wielkopolskiego w celu nałożenia grzywny.

1.5. Podsumowanie

1. Sytuacja epidemiologiczna większości chorób zakaźnych na terenie powiatu grodzkiego podobnie jak w roku ubiegłym, kształtowała się pomyślnie.
2. W roku sprawozdawczym nastąpił znaczny wzrost zachorowań na krztusiec nazywany epidemią wyrównawczą, ponieważ przechorowanie krztuśca lub wykonanie szczepień ochronnych nie zapewnia długotrwałej odporności.
3. Objęcie od 2003 roku obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi wszystkich dzieci doprowadziło do spadku zachorowań na różyczkę i wyeliminowania różyczki wrodzonej.
4. W roku 2024 zarejestrowano znaczny wzrost zachorowań na grypę. Sytuacja ta spowodowana jest wykonywaniem szybkich testów antygenowych przez lekarzy, co umożliwiło rozpoznawanie zachorowań na grypę i tym samym przełożyło się na dane statystyczne.

1.6. Wnioski

1. Szczepionki są bez wątpienia jednym z największych osiągnięć współczesnej medycyny, a szczepienia są najbardziej efektywnymi działaniami profilaktycznymi, które chronią nas przed wieloma groźnymi chorobami zakaźnymi. Ich skuteczność mierzona jest spadkiem a nawet brakiem zachorowań na odrę, tężec, polio i różyczkę.
2. Propagowanie szczepień ochronnych zalecanych przeciwko chorobom zakaźnym szczególnie niebezpiecznych dla dzieci, odniosło efekt w postaci zmniejszenia zagrożeń zachorowań wywołanych przez takie patogeny jak np. meningokoki wśród dzieci.
3. Obecnie, z uwagi na wysoki stopień zaszczepienia populacji, sporadycznie dochodzi do wystąpienia ostrego WZW B, częściej rozpoznaje się przypadki zapalenia przewlekłego, nabytego w przeszłości.
4. Z powodu braku możliwości czynnego uodpornienia przeciw WZW C profilaktyka polega na przestrzeganiu zasad aseptyki w podmiotach leczniczych oraz we wszystkich zakładach w których wykonuje się zabiegi naruszające ciągłość tkanek (tatuáže, przekłuwanie uszu, manicure, piercing itp.).
5. W przypadku krztuśca szczepienia ochronne przeprowadzane zgodnie z kalendarzem szczepień nie dają trwałej odporności, zalecane są dawki przypominające. Ministerstwo Zdrowia z dniem 15 października 2024 roku wprowadziło zalecane bezpłatne szczepienia przeciw krztuścowi dla kobiet w ciąży.
6. Grypa jest chorobą pochodzenia wirusowego o ostrym przebiegu, charakteryzującą się dużą zakaźnością i dużym ryzykiem powikłań. Podstawową metodą profilaktyki jest szczepienie ochronne przeciw grypie. Poza szczepieniami w ramach profilaktyki zaleca się częste i dokładne mycie rąk, zasłanianie nosa i ust podczas kaszlu i kichania, unikanie zbiorowisk w sezonie epidemicznym grypy oraz częste wietrzenie pomieszczeń.

Powyższe dane obliczono na dzień 30.06.2024 r.

Liczba ludności w powiecie ziemskim kaliskim – 82 052

Liczba dzieci w powiecie ziemskim kaliskim, w wieku 0 i 1 rok – 1 287

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Na terenie powiatu kaliskiego w 2024 roku eksploatowanych było 51 wodociągów, w tym 45 o charakterze publicznym, produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi do celów zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu. W porównaniu do roku 2023 liczba wodociągów nie uległa zmianie. 6 wodociągów stanowi własność zakładów i ujmuje wodę na własne potrzeby:

- wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o.o. w Gminie Opatówek (woda przeznaczona do produkcji wody mineralnej, napojów gazowanych i niegazowanych, oranżady i toniku),
- wodociąg Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie Sp. z o.o. (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg GRUPY AWW Sp. z o.o. w miejscowości Zbiersk Cukrownia w Gminie Stawiszyn (woda przeznaczona do produkcji etanolu rektyfikowanego oraz alkoholu farmaceutycznego, wykorzystywana do celów gospodarczych i socjalnych zakładu),
- wodociąg przedsiębiorstwa JAKO Sp. z o.o. w Gminie Żelazków (woda przeznaczona do celów produkcji zakładowej, gospodarczych i socjalnych pracowników zakładu),
- wodociąg MCKEEN BEEF CP Sp. z o.o. w miejscowości Lisków (woda przeznaczona do celów produkcyjnych zakładu uboju i rozbioru mięsa oraz do celów gospodarczych oraz socjalnych pracowników zakładu),

Zgodnie z szacunkami poszczególnych zarządców i właścicieli urządzeń wodnych sieć wodociągowa dociera do wszystkich zamieszkałych miejscowości w powiecie kaliskim i zaopatruje około 79811 mieszkańców powiatu. Sumaryczna liczba mieszkańców powiatu kaliskiego obliczona na podstawie danych producentów wody jest obarczona pewnym błędem, wynikającym z różnych metod szacunkowych, przyjętych przez te podmioty. Do sieci wodociągowej nie są podłączone pojedyncze gospodarstwa domowe (zaopatrywane w wodę z ujęć indywidualnych – studni kopanych), do których doprowadzenie sieci wodociągowej jest utrudnione z przyczyn technicznych lub gospodarstwa, których mieszkańcy nie wyrażają na to zgody. Wykaz urządzeń wodociągowych wraz z danymi na temat wielkości produkcji wody i liczby zaopatrywanych mieszkańców przedstawiono w tabeli 9.

Tab. 9. Wykaz wodociągów, produkujących wodę do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m ³ /d]	Gmina
1	Blizanów	2218	467	Blizanów
2	Jastrzębniki	1226	342	
3	Lipe	1714	240	
4	Pawłówek	1466	608	
5	Rychnów	1352	385	
6	Zagorzyn	1922	780	
7	Brzeziny	2446	440	Brzeziny
8	Czempisz	1251	221	
9	Pieczyska	1300	288	
10	Piegonisko Wieś	735	158	
11	Kamień	1142	331	Ceków-Kolonia
12	Morawin	1802	349	
13	Ceków-Kolonia	1424	397	
14	Biała	5814	834	Godziesze Wielkie
15	Wolica	3707	376	
16	Szpital Wolica	0*	17,5	
17	Dębsko	1544	324,7	Koźminek
18	Koźminek	2181	334,5	
19	Moskurnia	1462	135,5	
20	Pietrzyków	2341	580,2	
21	Sokołówka	0*	25,3	
22	Lisków	2805	635	Lisków
23	Strzałków	2222	542	
24	MCKEENBEEF	0*	113	
25	Dzierzbín	1035	192,5	Mycielin
26	Korzeniew	1970	306,81	
27	Kościelec	1312	239,63	

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m³/d]	Gmina
28	Danowiec	395	49,4	Opatówek
29	Cienia II	2081	356,6	
30	Michałów II	229	78,4	
31	Opatówek	3858	580,8	
32	Rajsko	283	49,49	
33	Tłokinia Wielka	3283	1090	
34	Colian	0*	738,87	
35	Piątek Wielki	690	131	Stawiszyn
36	Stawiszyn	2671	733	
37	Zbiersk	1960	283	
38	Zbiersk Kolonia	1347	364	
39	Zbiersk Cukrownia	0*	636	
40	Iwanowice	1920	355,1	Szczytniki
41	Mroczi Wielkie	429	65,1	
42	Radliczyce	1604	293,2	
43	Staw	879	162,32	
44	Szczytniki	1879	478,36	
45	Dębe	1886	350	Żelazków
46	Janków Goliszewski	1180	450	
47	Kokanin	2307	840	
48	Michałów	1083	200	
49	Pólko	1667	700	
50	Żelazków	1384	135	
51	Jako	0*	45,25	
	Razem	79406	18827,5	

*wodociąg nie zaopatruje w wodę stałych mieszkańców powiatu

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest czerpana z ujęć podziemnych (jurajskich, kredowych, trzecio i czwartorzędowych), zlokalizowanych przede wszystkim na terenach rolniczych. Jakość ujmowanej wody jest dobra i nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Tylko jeden wodociąg sieciowy dystrybuuje wodę bezpośrednio ujmowaną, bez jej wcześniejszego oczyszczania (Wodociąg Michałów Drugi w Gminie Opatówek).

W pozostałych urządzeniach uzdatnianie wody polega na obniżeniu w wodzie zawartości rozpuszczonych jonów żelaza (II) i manganu (II), przy wykorzystaniu dwóch metod tj. aeracji (napowietrzania) oraz filtracji. W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych na wodociągach stosuje się okresową dezynfekcję chemiczną wody. Metoda ta jest stosowana zapobiegawczo w czasie wykonywania prac modernizacyjnych i konserwacyjnych oraz w przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. Do wody dawkowany jest podchloryn sodu za pomocą automatycznych urządzeń dozujących – pomp membranowych. W przypadku wodociągów: Rychnów (gm. Blizanów), Szpital w Wolicy (gm. Godziesze Wielkie), Jako (gm. Żelazków), Sokołówka (gm. Koźminek), Colian (gm. Opatówek), Zbiersk oraz Zbiersk Cukrowania (gm. Stawiszyn), Dzierzbín i Korzeniew (gm. Mycielin), Moskurnia, Pietrzyków, Dębsko, Koźminek (gm. Koźminek), Mroczy Wielkie (gm. Szczytniki), Piątek Wielki (gm. Stawiszyn), Morawin i Ceków-Kolonia (gm. Ceków-Kolonia), Żelazków (gm. Żelazków), Rajsko (gm. Opatówek) oraz MCKEEN BEEF (gm. Lisków), prowadzona jest stała dezynfekcja za pomocą lampy UV, zarządca wodociągu ma również możliwość okresowej dezynfekcji chemicznej za pomocą podchlorynu sodu. W 2024 roku. lampa UV została również zainstalowana na wodociągu Kościelec (gm. Mycielin), Kamień (gm. Ceków-Kolonia) oraz Biała (Gmina Godziesze Wielkie).

W 2024 roku zostały oddane do użytkowania nowa stacja uzdatniania wody w miejscowości: Kamień. Po gruntownym remoncie oddano do użytku stacje uzdatniania wody w miejscowościach Kościelec, Brzeziny, Biała.

2.1. Ocena jakości wody

W 2024 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym prowadzono we wszystkich zewidencjonowanych wodociągach, zgodnie z planem działania, opracowanym na 2024 rok, zatwierdzonym przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Częstotliwość poboru próbek wody ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w m³/dobę z 2023 roku z poszczególnych wodociągów. Próbkę wody do badania laboratoryjnego pobierano w stałych punktach poboru, uzgodnionych z zarządcami i właścicielami urządzeń wodnych.

Badania wody realizowane były w zakresie monitoringu parametrów grupy A, monitoringu parametrów grupy B oraz nadzoru sanitarnego. Monitoring parametrów grupy A służy sprawowaniu bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody i obejmuje swym zakresem zestaw najistotniejszych (podstawowych) parametrów fizycznych, organoleptycznych, chemicznych i mikrobiologicznych. Monitoring parametrów grupy B stanowi rozszerzenie monitoringu A i obejmuje znacznie większy zakres badanych parametrów w tym m.in. metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody. Badania w ramach nadzoru sanitarnego obejmują natomiast swym zakresem wybrane parametry, które są badane w celu potwierdzenia zanieczyszczenia wody, wyjaśnienia przyczyn stwierdzonego zanieczyszczenia lub oceny skuteczności podjętych działań naprawczych. Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2024 roku ustalono na podstawie rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wytycznych Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2024 roku badano następujące parametry w monitoringu A i B: mętność, barwa, zapach, smak, odczyn, przewodność elektryczna, twardość (sumaryczna zawartość wapnia i magnezu), utlenialność (indeks nadmanganianowy), amoniak, azotyny, azotany, chlorki, żelazo, mangan, siarczany, cyjanki, fluorki, sól, bor, glin, chrom, nikiel, miedź, arsen, selen, srebro, kadm, antymon, ołów, rtęć, benzo(a)piren, \sum WWA, 1,2-dichloroetan, \sum trichloroetenu i tetrachloroetenu, tetrachlorometan, benzen, α -HCH, HCB, β -HCH, γ -HCH, δ -HCH, heptachlor, aldryna, epoksyd heptachloru, α – endosulfan, dieldryna, p. p'-DDE, o. p'-DDD, β -endosulfan, p. p'-DDD, aldehyd endryny, siarczan endosulfanu, \sum pestycydów chloroorganicznych, \sum THM, chlor wolny, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h, liczba enterokoków kałowych, liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii *Escherichia coli*.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu A oraz częściowo monitoringu B w ramach kontroli urzędowej wykonywano w Laboratorium Badania Wody Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu, natomiast w zakresie specjalistycznych badań z zakresu monitoringu B (metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody) w Laboratorium Badania Wody i Pomiarów Fizycznych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

Liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli urzędowej, pochodzącej z poszczególnych wodociągów przedstawiono w tabeli 10, natomiast liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody w tabeli 11.

Tab. 10. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2024 roku w ramach kontroli urzędowej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			Suma końcowa
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Biała	4	1	0	0	0	5
Blizanów	4	1	0	0	0	5
Brzeziny	4	1	1	0	5	11
Ceków-Kolonia	4	1	0	0	0	5
Cienia II	4	1	0	0	5	10
Colian	4	1	0	0	0	5
Czempisz	4	1	0	2	0	7
Danowiec	4	1	0	0	0	5
Dębe	4	1	0	0	0	5
Dębsko	4	1	0	0	0	5
Dzierzbín	4	1	0	0	4	9
Iwanowice	4	1	10	0	0	15
JAKO Sp. z o.o.	2	1	0	0	0	3
Janków	4	1	0	0	0	5
Jastrzębniki	4	1	0	0	0	5
Kamień	4	1	3	0	1	9
Kokanin	4	1	0	3	0	8
Korzeniew	4	1	0	0	0	5

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			Suma końcowa
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Kościelec	4	1	0	0	0	5
Koźminek	4	1	0	0	0	5
Lipe	4	1	0	0	0	5
Lisków	4	1	3	0	0	8
MCKEEN BEEF	4	1	0	0	0	5
Michałów	4	1	0	1	0	6
Michałów II	2	1	0	0	0	3
Morawin	4	1	0	0	0	5
Moskurnia	4	1	6	0	0	11
Mroczy Wielkie	2	1	0	0	0	3
Opatówek	4	1	0	0	0	5
Pawłówek	4	1	0	1	0	6
Piątek Wielki	4	1	0	0	0	5
Pieczyska	4	1	0	0	0	5
Piegonisko Wieś	4	1	0	0	0	5
Pietrzyków	4	1	5	0	0	10
Pólko	4	1	0	0	0	5
Radliczyce	4	1	1	0	0	6
Rajsko	2	1	0	0	0	3
Rychnów	4	1	0	0	0	5
Sokołówka	2	1	0	0	0	3
Staw	4	1	0	0	0	5
Stawiszyn	4	1	0	0	0	5
Strzałków	4	1	0	0	0	5
Szczytniki	4	1	10	0	0	15
Szpital Wolica	2	1	0	0	0	3
Tłokinia Wielka	4	1	0	0	0	5
Wolica	4	1	1	0	0	6
Zagorzyn	4	1	0	0	0	5
Zbiersk	4	1	0	4	0	9

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					Suma końcowa
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Zbiersk Cukrownia	4	1	5	0	0	10
Zbiersk Kolonia	4	1	0	2	0	7
Żelazków	4	1	0	5	0	10
Suma końcowa	192	51	45	18	15	321

Tab. 11. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2024 roku w ramach kontroli wewnętrznej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania						Suma końcowa
	monitoring parametrówgr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			promienio- twórczość	
			bakteriologia	fizyko- chemia	fizyko- chemia z bakterio- logią		
Biała	4	1	3	1	3	0	12
Blizanów	4	1	0	0	0	0	5
Brzeziny	6	1	1	7	11	0	26
Ceków-Kolonia	4	1	0	1	0	0	6
Cienia II	4	1	0	5	20	0	30
Colian	4	1	0	0	0	0	5
Czempisz	4	1	3	1	0	0	9
Danowiec	4	1	0	0	0	0	5
Dębe	4	1	1	3	0	0	9
Dębsko	4	1	0	2	0	0	7
Dzierzbín	4	1	0	5	0	0	10
Iwanowice	4	1	4	1	1	0	11
JAKO Sp. z o.o.	2	0	0	0	0	0	2
Janków	4	1	0	1	0	0	6
Jastrzębniki	5	2	1	0	0	0	8
Kamień	4	1	0	0	0	0	5

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania						Suma końcowa
	monitoring parametrówgr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			promienio- twórczość	
			bakteriologia	fizyko- chemia	fizyko- chemia z bakterio- logią		
Kokanin	5	1	1	7	0	0	14
Korzeniew	4	1	0	1	0	0	6
Kościelec	4	1	0	0	0	0	5
Koźminek	4	1	0	4	0	0	9
Lipe	4	1	1	0	0	0	6
Lisków	4	1	8	0	0	0	13
MCKEEN BEEF	10	1	0	2	0	1	14
Michałów	4	1	0	0	0	0	5
Michałów II	2	1	0	0	0	0	3
Morawin	4	1	0	0	0	0	5
Moskurnia	4	1	0	8	0	0	13
Mroczy Wielkie	2	1	0	0	0	0	3
Opatówek	4	1	0	0	0	0	5
Pawłów	4	1	1	0	0	0	6
Piątek Wielki	4	1	1	2	0	0	8
Pieczyska	4	1	0	0	0	0	5
Piegonisko Wieś	4	1	0	0	0	0	5
Pietrzyków	4	1	5	1	0	0	11
Pólko	5	1	7	0	0	0	13
Radliczyce	4	1	0	0	0	0	5
Rajsko	4	1	0	0	0	0	5
Rychnów	4	1	0	0	1	0	6
Sokołówka	3	1	0	0	0	0	4
Staw	4	1	0	1	0	0	6
Stawiszyn	4	1	0	1	0	0	6
Strzałków	4	1	0	0	0	0	5
Szczytniki	4	1	8	0	0	0	13
Szpital Wolica	4	1	0	0	0	0	5
Tłokinia Wielka	9	2	0	0	0	0	11

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania						Suma końcowa
	monitoring parametrówgr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			promienio- twórczość	
			bakteriologia	fizyko- chemia	fizyko- chemia z bakterio- logią		
Wolica	4	1	0	0	0	0	5
Zagorzyn	4	1	1	0	1	0	7
Zbiersk	4	1	0	25	0	0	30
Zbiersk Cukrownia	4	1	3	0	0	0	8
Zbiersk Kolonia	4	1	3	0	0	0	8
Żelazków	5	1	0	0	0	0	6
Suma końcowa	214	52	52	79	37	1	435

W 2024 roku spośród zbadanych 321 próbek wody w ramach kontroli urzędowej, odnotowano 83 próbek, w których wykryto przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (25,9%).

W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości parametru barwy wody (18 prób), natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych – liczbę bakterii grupy coli (31 prób). Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 12.

W 2024 roku w ramach kontroli wewnętrznej zbadano natomiast 435 próbek wody. W 92 próbkach odnotowano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (21,2%). W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości parametru mętności wody (25 prób), natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych – ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C (17 prób). Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 13.

Tab. 12. Liczba próbek zbadanych w ramach kontroli urzędowej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2024 roku

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	barwa	żelazo	mangan	liczba mikroorg.	bakterie grupy coli	bakterie <i>Escherichia coli</i>	enterokoki kałowe	zapach	olów	jon amonowy
Biała	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Brzeziny	7	4	0	0	3	0	0	0	0	0	1	0
Cienia II	5	3	0	3	0	0	5	2	2	0	0	0
Czempisz	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Dębe	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Dębsko	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Dzierzbín	9	0	8	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Iwanowice	7	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0
Kamień	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Kokanin	5	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	1
Korzeniew	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lisków	5	2	0	0	0	0	1	0	3	0	0	0
Michałów	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Moskurnia	3	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	0
Mroczy Wielkie	9	0	8	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Pawówek	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Pietrzyków	3	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0
Pólko	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Radliczyce	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Szczytniki	5	0	0	0	0	1	5	0	1	0	0	0
Zbiersk	6	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0
Zbiersk Cukrownia	5	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0
Zbiersk Kolonia	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Żelazków	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma końcowa	83	14	18	8	16	5	31	2	10	1	1	2

Tab. 13. Liczba próbek w ramach kontroli wewnętrznej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2024 roku.

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	barwa	żelazo	mangan	ogólna liczba mikroorg.	bakterie grupy coli	bakterie <i>Escherichia coli</i>	enterokoki kalowe	zapach	jon amonowy (amoniak)	suma chloranów i chlorynów	azotyny	utlenialność
Biała	5	0	0	0	0	4	0	0	0	0	1	0	2	5
Brzeziny	12	8	0	0	6	4	1	0	1	0	1	0	0	0
Ceków-Kolonia	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Cienia II	7	1	0	2	0	1	5	0	1	0	0	0	0	0
Czempisz	4	0	0	0	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Iwanowice	4	2	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Janków	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jastrzębniki	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokanin	3	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Koźminek	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lipe	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
MCKEEN BEEF	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Moskurnia	10	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Pawłówek	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Piątek Wielki	2	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Pietrzyków	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pólko	4	4	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Staw	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stawiszyn	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szczytniki	3	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Zagorzyn	2	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Zbiersk	15	9	0	6	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma końcowa	92	25	16	11	24	17	14	0	2	0	2	1	2	1

Wartości obserwowanych przekroczeń parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, w związku z tym nie wprowadzono ograniczeń dotyczących spożycia wody oraz sposobu jej użytkowania. W związku z utrzymującą się wysoką wartością stężenia manganu na wodociągu Zbiersk, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu z dniem 17 stycznia 2025 r. wydał warunkową okresową ocenę jakości wody.

Wszystkie parametry organoleptyczne i fizykochemiczne, które zostały przekroczone (mętność, barwa, mangan, żelazo, jon amonowy, azotyny, ołów, suma chloranów i chlorynów) należą do tzw. parametrów wskaźnikowych, a ich podwyższone wartości nie mają bezpośrednio negatywnego wpływu na zdrowie ludzi. Podwyższone wartości parametrów wskaźnikowych mogą świadczyć o nieprawidłowościach w procesie uzdatniania wody (efektywności uzdatniania), czy nieprawidłowościach w funkcjonowaniu instalacji wodnej.

W przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia organoleptycznego i fizykochemicznego każdorazowe przekroczenie wartości dopuszczalnej zgłaszano bezzwłocznie producentom wody, zobowiązując ich jednocześnie do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, które polegały na optymalizacji procesu technologicznego oczyszczania wody (poprawie skuteczności procesu aeracji lub/i filtracji) oraz procesu dystrybucji wody (płukanie sieci wodociągowej, eliminującej wtórne zanieczyszczenia wody, powstające w wyniku odkładania się osadów na wewnętrznych powierzchniach sieci wodociągowej). Skuteczność działań naprawczych była każdorazowo potwierdzana powtórным badaniem wody.

Producenci wody informowali również Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych z wymaganiami, które wystąpiły w badaniach realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej. Nie odnotowano istotnych nieprawidłowości w tym zakresie oraz przypadku zatajenia takich informacji przez producentów wody.

W badaniach próbek wody w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych najczęściej stwierdzano przekroczone wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h - parametru stosowanego do kontroli skuteczności uzdatniania oraz oceny stopnia wtórnego jej zanieczyszczenia podczas dystrybucji siecią wodociągową. Parametr ten charakteryzują organizmy psychrofilne, ginące poniżej temperatury 0°C i powyżej 30°C, nieszkodliwe dla człowieka, gdyż nie przeżywają w jego organizmie.

Zanieczyszczenie wody bakteriami grupy coli miało najczęściej charakter miejscowy i krótkotrwały, a podjęte działania naprawcze przez producentów wody, były wystarczające do uzyskania należytej jakości dostarczanej wody w terminie 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania z badań. W większości przypadków ilość stwierdzanych bakterii z grupy coli nie przekraczała 10 jtk/100 ml i nie towarzyszyły im istotniejsze z punktu widzenia zagrożenia dla zdrowia ludzi bakterie *Escherichia coli* oraz enterokoki kałowe. W wyniku badań nie ustalono bezpośrednich przyczyn zanieczyszczeń wody bakteriami grupy coli. Należy przypuszczać, że były one wynikiem niewłaściwej eksploatacji i konserwacji urządzeń wodnych. Prawdopodobną przyczyną zanieczyszczeń wody, wskazywaną często przez producentów wody, mogło być również niewłaściwie wykonane przyłącze wodociągowe (bez sprawnych zaworów zwrotnych) oraz podłączania do wewnętrznej instalacji wodociągowej budynków innych źródeł wody – studni kopanych. W przypadku stwierdzenia przekroczenia mikrobiologicznego w analizowanych próbkach wody informowano niezwłocznie właściciela lub zarządcę wodociągu o wyniku badania, zobowiązując go jednocześnie do natychmiastowego podjęcia działań naprawczych, które polegały przede wszystkim na dezynfekcji chemicznej wody oraz eliminacji prawdopodobnych przyczyn zanieczyszczeń.

Podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń organoleptycznych i fizykochemicznych, producenci wody wywiązywali się z obowiązku informowania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów mikrobiologicznych. Istotniejsze zanieczyszczenia mikrobiologiczne, które wystąpiły w ciągu roku na poszczególnych wodociągach, ze względu na obecność w analizowanych próbkach wody bakterii grupy coli wraz z bakteriami *Escherichia coli* oraz enterokokami opisano w poszczególnych grup wielkości urządzeń wodnych w dalszej części oceny.

W 2024 roku zostało wydanych 27 komunikatów:

- 14 komunikatów dot. przekroczeń parametrów mikrobiologicznych, w tym 5 komunikatów dot. nieprzydatności wody do spożycia oraz 3 komunikaty dot. zastosowania wody wodociągowej z innej sieci (tylko po przegotowaniu),
- 5 komunikatów dot. pogorszenia jakości wody pod kątem parametrów fizykochemicznych o obniżeniu cech organoleptycznych wody, co może skutkować jej brunatnym zabarwieniem,
- każdorazowo po poprawie jakości wody został wydawany komunikat o poprawie jakości wody do spożycia przez ludzi.

Reasumując należy uznać, że jakość wody pochodzącej ze wszystkich nadzorowanych wodociągów w 2024 roku, oceniona na podstawie kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody była dobra (przydatna do spożycia) i spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Istotniejsze przekroczenia, jakie wystąpiły w 2024 roku zestawiono w tabeli 14 poniżej. Dla każdego z obszarów zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi wydano pozytywną tzw. ocenę okresową, potwierdzającą spełnienie wymagań określonych w załącznikach nr 1 i 4 do rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, będącą podsumowaniem wszystkich działań realizowanych w 2024 roku w ramach monitoringu jakości wody.

Jak już wcześniej wspomniano, dla wodociągu Zbiersk wydano warunkową ocenę jakości wody w zakresie wartości parametru manganu wynoszącą na poziomie 100 µg/l na sieci wodociągowej dystrybuowanej do konsumenta oraz na poziomie 200 µg/l w wodzie po procesie uzdatnianiu na Stacji Uzdatniania Wody w Zbiersku.

2.2. Wodociągi o produkcji 1001-10000 m³/d

W przedziale produkcji pomiędzy 1001-10000 m³/d w 2024 roku zewidencjonowano 1 wodociąg „publiczny” produkujący wodę służącą do celów zbiorowego zaopatrzenia ludności: wodociąg Tłokinia Wielka. W roku 2024 nie odnotowano przekroczeń w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego przez tutejszy organ oraz w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez administratora wodociągu.

2.3. Wodociągi o produkcji 101-1000 m³/d

W przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2024 roku zewidencjonowano 43 wodociągi (w tym 40 wodociągów „publicznych”, produkujących wodę służącą do celów zbiorowego zaopatrzenia ludności oraz 3 wodociągi zakładowe tj. wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o. o. w Opatówku (gm. Opatówek), wodociąg przedsiębiorstwa MCKEEN BEEF CP Sp. z o.o. w Liskowie (gm. Lisków) oraz wodociąg w miejscowości Zbiersk Cukrownia, należący do GRUPY AWW Sp. z o. o. (gm. Stawiszyn). Jakość wody ujmowanej przez urządzenia w przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2024 roku nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania.

W produkowanej wodzie najczęściej przekroczonymi parametrami były mętność, mangan oraz barwa wody, które usuwane są w procesach napowietrzania i filtracji. Dodatkowo stosowana jest okresowo dezynfekcja podchlorynem sodu w celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych. Stwierdzone zanieczyszczenia organoleptyczne i fizykochemiczne miały charakter krótkotrwały. Podwyższone stężenia kwestionowanych parametrów nie miały żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody, mogły jedynie obniżyć chwilowo wartość użytkową wody.

Wszystkie zanieczyszczenia mikrobiologiczne, jakie odnotowano w wyniku badań, udało się w możliwie krótkim czasie wyeliminować. W większości analizowanych przypadków zanieczyszczenia nie utrzymywały się dłużej niż 30 dni. W przypadku odnotowanych przekroczeń na wodociągach Lisków (gmina Lisków), Pietrzyków (gmina Koźminek) oraz Cienia Druga (gmina Opatówek) tutejszy organ wydał komunikaty o wodzie nie nadającej się do spożycia przez ludzi z danego ujęcia wraz z informacjami o przełączeniu wodociągu sieciowego na alternatywne źródło wody oraz stwierdzenia o braku przydatności wody. Prowadzone przez administrację wodociągów działania wraz z powtórnymi poborami próbek wody wykazywały poprawę jakości wody na Stacjach Uzdadniania Wody w ww. miejscowościach, a w następstwie również poprawę jakości wody na sieciach wodociągowych.

Podczas kontroli sanitarnych ujęć oraz stacji uzdatniania wody nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Obiekty są utrzymane w stanie pozwalającym na ich prawidłową eksploatację.

2.4. Wodociągi o produkcji <100m³/d

W przedziale produkcji <100m³/d w 2024 roku zewidencjonowano 7 wodociągów, w tym 4 wodociągi produkujące wodę na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę (Michałów Drugi, Mroczki Wielkie, Rajsko oraz Danowiec) oraz 3 wodociągi zakładowe, tj. Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (gm. Godziesze Wielkie), Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie Sp. z o.o. (gm. Koźminek) oraz wodociąg przedsiębiorstwa JAKO Sp. z o.o. (gm. Żelazków) produkujące wodę na własne potrzeby.

Podobnie jak w grupie obiektów wymienionych wyżej, uzdatnianie wody w tych urządzeniach polega na jej napowietrzaniu i filtracji oraz okresowej dezynfekcji podchlorynem sodu. Większość z ww. wodociągów prowadzi stałą dezynfekcję fizyczną wody za pomocą lampy UV, wyjątkiem jest wodociąg Michałów Drugi (gm. Opatówek) oraz wodociąg Danowiec (gm. Mycielin). Jeden wodociąg (Michałów Drugi) dystrybuuje do spożycia wodę

nieuzdatnianą (bezpośrednio ujmowaną). Stwierdzone zanieczyszczenie fizykochemiczne (wodociąg MCKEEN BEEF) miało charakter krótkotrwały. Podwyższone stężenia kwestionowanego parametru nie miało żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody, mogły jedynie obniżyć chwilowo wartość użytkową wody.

W 2024 roku nie odnotowano zanieczyszczeń mikrobiologicznych dla tej grupy wodociągów. Podczas kontroli sanitarnych ujęć oraz stacji uzdatniania wody nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Obiekty są utrzymane w stanie pozwalającym na ich prawidłową eksploatację.

Tab. 14. Zestawienie istotniejszych przekroczeń wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych oraz fizykochemicznych w badaniach wody przeprowadzonych w 2024 roku.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Rodzaj wydanego komunikatu (brak przydatności do spożycia/ przydatna po przegotowaniu)
1.	Wodociąg Brzeziny	Mangan	80 dni dla punktu Na SUW oraz 31 dni dla punktu w Szkole Podstawowej w Brzezinach	W dniu 24 maja 2024 r. wydano komunikat w sprawie pogorszenia się jakości wody w zakresie parametrów fizyko-chemicznych. W trzech punktach poborowych stwierdzono podwyższone wartości stężenia manganu oraz mętności wody. W dniu 26 maja 2024 r. wydano komunikat dot. pogorszenia parametrów mikrobiologicznych wraz z obowiązującymi obostrzeniami związanymi z wcześniejszym przekroczeniem parametrów fizykochemicznych. W ramach urzędowej kontroli jakości wody wykazano brak przekroczeń parametrów mikrobiologicznych przy jednakowym kolejnym potwierdzeniu przekroczenia parametrów fizykochemicznych (mangan i mętność). W związku z powyższym w dniu 29 maja 2024 r. wydano komunikat o poprawie jakości wody w zakresie parametrów bakteriologicznych przy zachowaniu obostrzeń dot. parametrów fizykochemicznych. W dniu 21 czerwca 2024 r. PPIS w Kaliszu wydał warunkową przydatność do dnia 31 lipca 2024 r. związaną z podwyższonymi stężeniami parametru manganu na SUW w Brzezinach. Warunkowa przydatność została w dniu 31 lipca 2024 r. przedłużona do dnia 16 sierpnia 2024 r. W dniu 14 sierpnia 2024 r. wydano komunikat o poprawie jakości wody oraz stwierdzenie przydatności wody do spożycia.
2		Mętność	49 dni dla dwóch punktów; 57 dni dla SUW w Brzezinach	
3		Ogólna liczba mikroorg. w 22 °C po 72 h	40	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie parametru zostało wykazane w dwóch punktach poborowych wody. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Zarządca wodociągu informował PPIS

				w Kaliszu o stwierdzonych o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórными badaniami wody.
4.	Wodociąg Czempisz	Ogólna liczba mikroorg. w 22 °C po 72 h	34	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie parametru zostało wykazane w jeddnym punkcie poborowym wody. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórными badaniami wody.
5.		Mangan	45 dni dla SUW oraz 24 dni dla drugiego punktu	Nie wydano komunikatu. Przekroczenie parametru na SUW w Czempiszu zostało wykazane w ramach kontroli urzędowej. Przekroczenie dla drugiego punktu zostało wykazane w ramach kontroli wewnętrznej. Wartości przekroczenia nie stwarzało zagrożenia dla konsumentów wody. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórными badaniami wody. W przypadku SUW przekroczenie trwało w okresie czerwiec-sierpień, natomiast dla drugiego punktu przekroczenie trwało na przełomie listopada i grudnia ubiegłego roku.
6.	Wodociąg Ceków-Kolonia	Suma chloranów i chlorynów	50 dni	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie dla drugiego punktu zostało wykazane w ramach kontroli wewnętrznej. Wartości przekroczenia nie stwarzało zagrożenia dla konsumentów wody. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórными badaniami wody.
7.	Wodociąg Biała	Ogólna liczba mikroorg. w 22 °C po 72 h	36	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie parametru zostało wykazane w jednym punkcie poborowym wody. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych o podejmowanych działaniach naprawczych. Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórными badaniami wody.
8.		Azotyny	36	
9.	Wodociąg Dębsko	Żelazo	43	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. Przekroczenie parametru zostało wykazane w jednym punkcie poborowym wody. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych o podejmowanych działaniach

				naprawczych. Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórными badaniami wody.
10.	Wodociąg Moskurnia	Enterokoki oraz grupa coli	4 dni w przypadku enterokoków oraz 6 dni dla bakterii grupy coli	W ramach kontroli urzędowej odnotowano przekroczenia ogólnej liczby mikroorganizmów oraz liczby bakterii grupy coli. Ponowny pobór próbki potwierdził obecność bakterii grupy coli oraz wykazał obecność enterokoków kałowych. PPIS w Kaliszu wydał komunikat dot. pogorszenia jakości wody. Kolejny pobór tutejszego organu w ramach nadzoru sanitarnego nie wykazało przekroczeń mikrobiologicznych. PPIS w Kaliszu wydał komunikat o poprawie jakości wody oraz stwierdzenie przydatności wody do spożycia przez ludzi.
11.	Wodociąg Pietrzyków	Enterokoki	6 dni	W ramach kontroli urzędowej stwierdzono obecność bakterii grupy coli oraz enterokoków. Ponowny pobór potwierdził skażenie wody uzdatnionej z SUW w Pietrzykowie enterokokami kałowymi. Wydano komunikat o braku przydatności wody do spożycia i zobowiązaniu administratora wodociągu do doprowadzenia wody w sieci z innego wodociągu. Kolejny pobór próbek wody wykazał poprawę jakości wody. PPIS w Kaliszu wydał komunikat o poprawie jakości wody oraz stwierdzenie przydatności wody.
12.	Wodociąg Lisków	Enterokoki	7 dni	Pobór próbek wody w ramach kontroli urzędowej wykazał obecność enterokoków w sieci wodociągowej. Ponowny pobór tutejszego organu potwierdził obecność enterokoków w sieci wodociągowej oraz w wodzie uzdatnionej z SUW w Liskowie. W dniu 10 sierpnia 2024 r. PPIS w Kaliszu wydał komunikat o braku przydatności wody do spożycia. Administracja wodociągu poinformowała w dniu 12 sierpnia 2024 r. o przełączeniu sieci wodociągowej oraz zapewnieniu cysterny z wodą do spożycia przez ludzi. Kolejny pobór próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej wykazał przekroczenie na jednym punkcie liczby bakterii grupy coli. PPIS w Kaliszu wydał w dniu 14 sierpnia 2024 r. komunikat o przydatności wody do spożycia tylko po przegotowaniu. W kolejnym poborze próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej nie wykazano przekroczeń parametrów mikrobiologicznych. W dniu 16 sierpnia 2024 PPIS w Kaliszu wydał o komunikat o poprawie jakości wody do spożycia przez ludzi oraz stwierdzenie przydatności do spożycia.
13.	Wodociąg Cienia Druga	Enterokoki, Escherichia coli oraz grupa coli	13 dni dla parametru enterokoków oraz Escherichia	W ramach kontroli wewnętrznej wykazano na SUW w Cieni Drugiej przekroczenie mętności, żelaza oraz grupy coli. Pobór tutejszego organu w ramach kontroli sanitarnej potwierdził przekroczenia powyższych parametrów także na sieci wodociągowej oraz wykazał

			coli, 21 dni dla jednego punktu względem grupy coli	obecność enterokoków oraz bakterii Escherichia coli. W dniu 13 sierpnia 2024 r. PPIS w Kaliszu wydał komunikat o pogorszeniu jakości wody w zakresie wartości parametrów fizykochemicznych (żelazo i mangan), w dniu 14 sierpnia 2024 r. wydano komunikat o nieprzydatności wody do spożycia ze względu na wykryte skażenie bakteriami grupy coli, Escherichia coli oraz enterokoków. W komunikacie poinformowano również o przełączeniu sieci wodociągowej na wodociąg Opatówek oraz w części wodociąg Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Kaliszu. W dniu 16 sierpnia 2024 r. wydano decyzję o braku przydatności wody. Wykonano 2 kolejne pobory próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej. W dniu 21 sierpnia 2025 r. wydano komunikat o przydatności wody do spożycia tylko po przegotowaniu. Kolejne dwa pobory próbek wykazały poprawę jakości wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych. W dniu 6 września 2024 r. wydano komunikat o przydatności wody do spożycia.
14.		Żelazo	57 dni dla trzech punktów	W ramach kontroli wewnętrznej wykazano na SUW w Cieni Drugiej przekroczenie mętności, żelaza oraz grupy coli. Pobór tutejszego organu w ramach kontroli sanitarnej potwierdziła przekroczenia powyższych parametrów także na sieci wodociągowej W dniu 13 sierpnia 2024 r. PPIS w Kaliszu wydał komunikat o pogorszeniu jakości wody w zakresie wartości parametrów fizykochemicznych (żelazo i mangan). Prowadzone były działania administratora wodociągu mające na celu przywrócenie wartości parametrycznych w zakresie parametrów mikrobiologicznych. Po uzyskaniu komunikatu o przydatności wody pod kątem mikrobiologicznym z dnia 6 września 2024 r. dokonano poboru w ramach analizy wartości parametrów fizykochemicznych.
15.	Wodociąg Piątek Wielki	Mangan	48 dni	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie parametru zostało wykazane w jednym punkcie poborowym wody. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych o podejmowanych działaniach naprawczych. Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórными badaniami wody.
16.	Wodociąg Zbiersk	Mangan	91 dni dla SUW w Zbiersku (18 czerwca- 17 września) oraz od dnia 30	PPIS w Kaliszu wydał warunkową przydatność wody dla wodociągu Zbiersk w zakresie wartości manganu wynoszącym na poziomie 100 µg/l na sieci wodociągowej dystrybuowanej do konsumenta oraz na poziomie 200 µg/l w wodzie po procesie uzdatnianiu na Stacji Uzdatniania Wody w Zbiersku.

			września do dnia dzisiejszego	
17.	Iwanowice	Grupa coli	14 dni dla dwóch punktów poborowych	W ramach kontroli urzędowej sprawozdania z badań wykazały przekroczenia liczby bakterii grupy coli. Tutejszy organ wykonał powtórny pobór próbek wody, który potwierdził jednostkową obecność bakterii grupy coli na dwóch punktach. Kolejny pobór w ramach kontroli wewnętrznej nie wykazał przekroczeń jakości wody.
18.	Szczytniki	Enterokoki oraz grupa coli	14 dni dla parametru liczby grupy coli oraz 5 dni dla enterokoków	W ramach kontroli wewnętrznej odnotowano przekroczenie parametru bakterii grupy coli. W ramach nadzoru sanitarnego przeprowadzonego przez tutejszy organ potwierdzono przekroczenie parametrów mikrobiologicznych (grupa coli oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22 OC po 72 h) w związku z powyższym wydano komunikat o przydatności wody po przygotowaniu. Kolejny pobór próbek wody wykazał obecność pojedynczego enterokoka wraz z obecnością bakterii grupy coli. W związku z powyższym tutejszy organ wydał komunikat o braku przydatności wody (z dnia 21 września 2024 r.) oraz przełączeniu zasilania wody na wodociąg Iwanowice oraz Radliczyce (komunikat z dnia 23 września 2024 r.). Ponowny pobór próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej wykazał poprawę jakości wody w zakresie liczby enterokoków oraz bakterii grupy coli (wykazano podwyższone wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 OC po 72 h). W dniu 27 września 2024 r. wydano komunikat o poprawie jakości wody w zakresie mikrobiologicznym. W dniu 7 października 2024 r. wydano stwierdzenie przydatności wody po kolejnych sprawozdaniach, które wykazały poprawę podwyższone wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 OC po 72 h.
19.	Kokanin	mangan	20 dni	Sprawozdania z badań próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej wykazały przekroczenia parametru manganu oraz jonu amonowego. Ponowny pobór próbek wody z nadzoru sanitarnego potwierdził przekroczenie parametru manganu. W związku z powyższym PPIS w Kaliszu wydał komunikat dot. pogorszenia jakości wody względem wartości fizykochemicznych (parametr manganu). W ramach kontroli wewnętrznej wykonano dwa kolejne pobory próbek wody. Drugi pobór wykazał poprawę jakości wody względem parametru manganu. PPIS w Kaliszu w dniu 29 maja 2024 r. wydał komunikat o poprawie jakości wody w zakresie fizykochemicznym.

20.	Żelazków	barwa, mętność, żelazo, mangan	42 dni	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie parametrów zostało wykazane w jednym punkcie poborowym wody. Wartości przekroczeń nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych o podejmowanych działaniach naprawczych. Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórными badaniami wody.
21.	Zbiersk Cukrownia	grupa coli	16 dni na 2 punktach	Pobór w ramach kontroli urzędowej wykazał przekroczenie parametru liczby bakterii grupy coli. Ponowny pobór próbek wody potwierdził zanieczyszczenie sieci zakładowej bakteriami grupy coli. Tutejszy organ wydał komunikat dot. spożywania wody przez ludzi tylko po przegotowaniu. Pobór w ramach kontroli wewnętrznej nie wykazał przekroczenia. Wydano komunikat o poprawie jakości wody do spożycia przez ludzi do spożycia.

2.5. Podsumowanie

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego była dobra (większość stwierdzonych zanieczyszczeń mikrobiologicznych, organoleptyczne oraz fizykochemiczne nie stwarzały istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody).
2. Stwierdzone w roku 2024 przekroczenia mikrobiologiczne (bakterie *Escherichia coli* oraz enterokoki) na wodociągach Lisków, Cienia Druga i Pietrzyków stanowiły bezpośrednie zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego. W związku z powyższym tutejszy organ wydał komunikaty dot. braku przydatności wody do spożycia i konieczność zapewnienia alternatywnego źródła wody dla konsumentów. Prace prowadzone przez administracje wodociągów każdorazowo były udokumentowane sprawozdaniami z badań.
3. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej, analizy podejmowanych działań naprawczych oraz prowadzonego monitoringu (w tym urzędowej kontroli jakości wody) wydano okresowe oceny jakości wody za 2024 rok dla wszystkich obszarów dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu kaliskiego, potwierdzające spełnienie wymagań w tym zakresie. Dla wodociągu Zbiersk (gmina Stawiszyn) wydano okresową ocenę jakości wody wraz ze wskazaniem wyższej dopuszczalnej wartości manganu na sieci wodociągowej oraz Stacji Uzdatniania Wody.

4. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody z 2024 roku, realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) ze wszystkich obszarów dystrybucji na terenie powiatu kaliskiego, stwierdzono przydatność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Dla wodociągu Zbiersk (gmina Stawiszyn) wydano warunkowe stwierdzenie przydatności wody wraz ze wskazaniem wyższej dopuszczalnej wartości manganu na sieci wodociągowej oraz Stacji Uzdatniania Wody.
5. W 2024 roku wydano 5 komunikatów w sprawie braku przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Każdorazowo producenci wody prowadzili działania, które przyczyniły się do poprawy jakości wody zapewniając w przypadku wodociągach sieciowych alternatywne źródło zaopatrzenia (inna sieć wodociągowa, beczkowozy).
6. W każdej sytuacji wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych norm określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi podejmowane były działania nadzоровe nad producentami wody.
7. Producenci wody podejmowali działania naprawcze na urządzeniach produkujących i dystrybuujących wodę. W 2024 roku nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie terminowości przekazywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) sprawozdań z badań, informacji o przekroczeniach parametrów jakości wody, informacji o planowanych i podejmowanych działaniach naprawczych wraz z harmonogramem ich realizacji.
8. Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, ich wyposażenia oraz urządzeń) w 2024 roku był dobry.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK

3.1. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Na terenie powiatu kaliskiego funkcjonują cztery placówki: Dom Pomocy Społecznej w Liskowie przy ul. ks. W. Blizińskiego 96, Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie przy ul. Twórców Liskowa 3, Dzienny Dom „Seniora” wraz z Klubem „Seniora” przy ul. 1000-lecia 8 w Brzezinach oraz Klub „Seniora” w miejscowości Sierzychów, Sierzychów 33 w gminie Opatówek. W roku sprawozdawczym obiekty nie zostały skontrolowane.

3.2. Placówki zapewniające całodobową opiekę

W 2024 roku zewidencjonowano 3 obiekty: Dom Seniora Bursztynowe Zacisze przy ul. Leśnej 1 w Liskowie, Dom Opieki Aktywny Senior w miejscowości Pośrednik 10 w gminie Koźminek oraz Dom Seniora „Zielony Piątek” w miejscowości Piątek Wielki 58 w gminie Stawiszyn.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 2 obiekty: Dom Seniora Bursztynowe Zacisze przy ul. Leśnej 1 w Liskowie oraz Dom Opieki Aktywny Senior w miejscowości Pośrednik 10 w gminie Koźminek. Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – higieniczny pomieszczeń nie budził zastrzeżeń. Sprzątanie pomieszczeń przeprowadzane jest we własnym zakresie (pracownik jest wyposażony w systemowe wózki do sprzątania, fartuchy ochronne oraz rękawiczki jednorazowe). Przestrzegana jest zasada sprzątania pomieszczeń z uwzględnieniem stref czystości mikrobiologicznej. Środki dezynfekcyjne dobrane właściwie w wystarczającej ilości, uzupełniane na bieżąco. Sprzęt po zakończonym sprzątaniu przechowywany prawidłowo. Placówki posiadają opracowane procedury higieniczne między innymi: mycia i dezynfekcji rąk, postępowania z czystą i brudną bielizną, odpadami komunalnymi, odpadami medycznymi, postępowanie ze zwłokami. Dodatkowo obiekt Dom Seniora Bursztynowe Zacisze ma opracowaną procedurę: mycia i dezynfekcji podłóg, ścian i innych powierzchni, mycia powierzchni małych i trudno dostępnych, procedurę po zranieniu lub kontakcie z materiałem potencjalnie zakaźnym. Procedury opracowane są w oparciu o aktualne przepisy, wytyczne, zatwierdzone przez dyrektorów placówek. Czysta bielizna przechowywana jest w szafach, w wydzielonych pomieszczeniach. Brudna bielizna gromadzona jest w workach płóciennych w pomieszczeniach brudowników.

Bielizna czysta przywożona jest transportem wykonawcy (Dom Opieki Aktywny Senior) natomiast w obiekcie (Dom Seniora Bursztynowe Zacisze) bielizna pościelowa i odzież mieszkańców są prane w pralni znajdującej się na terenie obiektu. Odpady komunalne odbiera uprawniony podmiot. Na terenie obiektów obowiązuje zakaz palenia tytoniu. W widocznych miejscach umieszczono znak graficzny oraz informację pisemną o zakazie palenia tytoniu. Teren wokół obiektów zachowany w czystości. Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – higieniczny pomieszczeń w dniu kontroli nie budził zastrzeżeń.

3.3. Hotele

W roku sprawozdawczym 2024 liczba obiektów hotelarskich na terenie powiatu kaliskiego wynosiła 7. W minionym roku przeprowadzono 4 kontrole stanu sanitarnego i technicznego, co stanowi 57,14 % wszystkich placówek. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono uchybień. Wszystkie pomieszczenia, urządzenia oraz elementy wyposażenia obiektów utrzymane były w dobrym stanie higieniczno - sanitarnym oraz sprawne technicznie. Postępowanie z czystą i brudną bielizną hotelową prawidłowe. Czysta bielizna była przechowywana w higienicznych warunkach. We wszystkich obiektach poinformowano kontrolowanego o zasadności przeprowadzania badań w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp.

3.4. Motele

Liczba obiektów w porównaniu z rokiem ubiegłym nie uległa zmianie. Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu znajdują się 2 obiekty z tej kategorii. W 2024 roku został skontrolowany 1 motel. W skontrolowanym obiekcie nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu higieniczno – sanitarnego.

3.5. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W 2024 roku zewidencjonowano 29 tego typu obiektów. Zlikwidowanych zostało 5 obiektów. W roku sprawozdawczym kontrolą objęto 3 obiekty. W trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień w stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym. Gospodarstwa agroturystyczne spełniają minimalne wymagania, co do wyposażenia dla innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

3.6. Obiekty wczasowo-turystyczne

W 2024 roku w powiecie kaliskim w ewidencji znajdował się 1 obiekt wczasowo-turystyczny ujęty w grupie obiektów świadczących usługi noclegowe - Gminny Ośrodek Wypoczynkowy w Brzezinach, który w roku sprawozdawczym został objęty kontrolą.

Podobnie jak w latach poprzednich plany dot. remontu/modernizacji pokoi ośrodka nie zostały zrealizowane z uwagi na ograniczone fundusze. Wzorem lat poprzednich pokoje przed sezonem letnim zostały odmalowane i przeprowadzono drobne prace naprawcze. W dniu kontroli były prowadzone działania mające na celu przygotowanie niektórych pokoi na przyjęcie gości. Ośrodek wypoczynkowy posiada także domki letniskowe, które zostały wyremontowane. Każdy z nich posiada osobny węzeł sanitarny oraz kuchnie. Domki wyposażone są w klimatyzatory (wg. oświadczenia kontrolowanego klimatyzatory są nowe na gwarancji), rolety zewnętrzne oraz balkony. W każdym z tych domków może być zakwaterowanych maksymalnie 6 osób. Na terenie przy domkach znajduje się miejsce na grilla, huśtawka oraz karuzela dla dzieci. Goście przebywający w Ośrodku mieli możliwość skorzystania z kąpieliska (w dniu kontroli kąpielisko wyłączone z użytkowania ze względu na brak ratownika wodnego), plaży, boiska do tenisa ziemnego i stołowego, boiska do piłki siatkowej, mini siłowni oraz placu zabaw dla dzieci. W trakcie kontroli poinformowano podmiot kontrolowany o konieczności przeprowadzania badań wody ciepłej w kierunku Legionella sp.

3.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

W 2024 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu znajdowały się 94 obiekty. Na terenie powiatu kaliskiego skontrolowano 14 zakładów tj. 14,89%. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno-higienicznego zakładów w oparciu o obowiązujące przepisy. Skontrolowane obiekty należały do grupy zakładów fryzjerskich – 14,3% (2), kosmetycznych – 71,4% (10) i fryzjersko-kosmetycznych - 14,3% (2). Na terenie powiatu kaliskiego brak obiektów z grupy odnowy biologicznej i tatuażu.

W zakładach w zależności od przeznaczenia, narzędzia stosowane do obsługi klientów poddawane są właściwym zabiegom dezynfekcyjnym i sterylizacji (sześć obiektów wyposażonych jest w autoklaw). W pozostałych obiektach świadczone są usługi bez naruszenia ciągłości tkanek.

W jednym skontrolowanym obiekcie generowane są odpady medyczne. Przedsiębiorca zawarł umowę na odbiór odpadów niebezpiecznych z uprawnionym podmiotem oraz przedstawił do wglądu kontrolującym karty przekazu odpadów. Podczas kontroli salonu fryzjerskiego z solarium stwierdzono brudne narzędzia fryzjerskie. Kontrolowanego ukarano mandatem karnym w kwocie 100 zł. Wydano zalecenia dot. usunięcia nieprawidłowości oraz obciążono przedsiębiorcę kosztami kwestionowanej kontroli. Kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie uchybień. W 2024 roku przeprowadzono jedną kontrolę interwencyjną dot. nieodpowiednich warunków sanitarnych w trakcie świadczenia usług kosmetycznych. Kontrola potwierdziła skargę, a na przedsiębiorcę nałożono karę grzywny w drodze mandatu karnego w wysokości 200 zł. Wydano zalecenia oraz obciążono przedsiębiorcę kosztami kwestionowanej kontroli. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie wydanych zaleceń.

Ogólnie w ocenie służb sanitarnych, stan sanitarno - higieniczny kontrolowanych zakładów z terenu powiatu kaliskiego ulega stałej poprawie.

3.8. Ustępy publiczne

Na terenie powiatu kaliskiego brak jest tego typu stałych obiektów. Podobnie jak w latach ubiegłych, w miejscowościach, w których organizowane są imprezy masowe stawiane są przenośne systemy sanitarne.

3.9. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych

Na terenie powiatu kaliskiego znajduje się 30 cmentarzy i 15 zakładów usług pogrzebowych. W porównaniu do roku poprzedniego liczba obiektów nie uległa zmianie. W roku sprawozdawczym na terenie powiatu kaliskiego skontrolowano 4 cmentarze oraz 5 zakładów usług pogrzebowych, co stanowi odpowiednio 13,33 % i 33,33 % ogólnej liczby obiektów.

W ramach kontroli zakładów pogrzebowych przeprowadzono także kontrolę 7 środków transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich oraz chłodni do przechowywania zwłok. Kontrolą objęto również 1 kaplicę przedpogrzebową. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

3.10. Kąpieliska

W 2024 roku na nadzorowanym terenie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu zorganizowano jedno kąpielisko na zbiorniku wodnym w miejscowości Brzeziny. Organizator kąpieliska (Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny) przed sezonem oraz w ciągu trwania sezonu tj. od dnia 1 lipca 2024 roku do dnia 31 sierpnia 2024 roku prowadził badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, których wyniki na bieżąco przekazywał tutejszemu organowi. W roku sprawozdawczym przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną kąpieliska. Łącznie ze zbiornika pobrano 4 próbek wody (1 próbki pobrane w ramach kontroli urzędowej oraz 3 próbki pobrane w ramach kontroli wewnętrznej), w których oznaczano najbardziej prawdopodobną liczbę *Escherichii coli* oraz obecność i liczbę enterokoków kałowych. Na podstawie ww. badań oraz oceny organoleptycznej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydawał bieżące (pozytywne) oceny jakości wody w kąpielisku (4 decyzje stwierdzające przydatność wody do kąpeli) oraz pozytywną oceną jakości wody po sezonie kąpieliskowym w 2024 roku na kąpielisku Brzeziny. Po zakończonym sezonie kąpieliskowym została wydana klasyfikacja kąpieliska – **jakość dobra**.

Zagospodarowanie plaż

Kontrola plaży (piaszczysto-trawiastej) była przeprowadzona w ramach kontroli nadzorowanego kąpieliska zorganizowanego nad zbiornikiem wodnym w miejscowości Brzeziny. Plaża była utrzymana w należyтым porządku i czystości. Na infrastrukturę kąpieliska składają się: piaszczysta plaża oraz zbiornik wodny z pomostem drewnianym. Obok plaży znajduje się mini siłownia, dwa boiska do piłki siatkowej plażowej, kort do gry w tenisa, plac zabaw dla dzieci, miejsce do grillowania oraz dwie przebieralnie. Użytkownicy terenu mieli możliwość korzystania z przebieralni oraz z punktów poboru wody do spożycia pochodzącej z wodociągu sieciowego, a także z sanitariatów w budynku gminnego ośrodka wczasowo-wypoczynkowego zlokalizowanego w pobliżu zbiornika. Na plaży znajdowała się wystarczająca ilość pojemników na odpady, które były opróżniane na bieżąco.

Kąpielisko wyposażone zostało w tablicę informacyjną zawierającą takie informacje jak: nazwę organizatora kąpieliska, dane adresowe, numer telefonu organizatora; nazwę organu kontrolującego kąpielisko, dane adresowe, numer telefonu; informację o bieżącej ocenie wody; okres działania oraz funkcjonowania obiektu. Wypoczywający mogli zapoznać się z regulaminem korzystania z obiektu.

Zgodnie z danymi umieszczonymi na tablicy informacyjnej kąpielisko jest niestrzeżone (brak nadzoru ratownika). Zalecono organizatorowi przestrzeganie przepisów dot. obowiązków w zakresie spełnienia wymagań bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych.

3.11. Hałas komunalny

W 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu nie rozpatrywał interwencji dot. uciążliwości związanej z hałasem wewnątrz pomieszczeń.

3.12. Inne obiekty

W 2024 roku w pozostałych obiektach w tej grupie skontrolowano 8 obiektów: 3 boiska, 4 stacje paliw oraz 1 pralnię przemysłową. Podczas przeprowadzonych kontroli w obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości. Pomieszczenia sanitarne wyposażone były w odpowiednią ilość środków myjąco-dezynfekcyjnych oraz wystarczającą ilość środków higieny osobistej. W skontrolowanych obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Informacja o zakazie palenia umieszczona była w widocznych miejscach. Pomieszczenia, urządzenia oraz elementy ich wyposażenia jak również teren boiska oraz wokół stacji utrzymane były w dobrym stanie sanitarnym.

3.13. Interwencje

W 2024 roku przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w salonie fryzjersko-kosmetycznym z solarium (opisaną w dziale zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria). Rozpatrywano również 1 wystąpienie interwencyjne dotyczące uciążliwości w związku z wylewaniem odpadów komunalnych na grunty orne sąsiadujące z budynkiem mieszkalnym. Przeanalizowano, iż badania próbek wody pobranych w ramach prowadzonego przez tutejszy organ bieżącego nadzoru nad jakością wody do spożycia przez ludzi oraz kontrolą jakości wody wykonywaną przez właściwy zakład gospodarki komunalnej w ramach kontroli wewnętrznej nie wykazały przekroczeń analizowanych parametrów grupy A oraz grupy B zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Stwierdzony stan faktyczny wskazywał, iż nie ma przesłanek mogących stanowić zagrożenie dla studni głębinowych wykorzystywanych przez wodociąg.

3.14. Podsumowanie

1. Przeprowadzone w roku sprawozdawczym kontrole wykazały tylko w jednym przypadku uchybienia w stanie higieniczno-sanitarnym obiektu, które zostały usunięte.
2. Prowadzona przez podmioty gospodarka odpadami komunalnymi była prawidłowa.
3. Kierowane do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu prośby o interwencje były rozpatrywane na bieżąco lub przekazywane do organów właściwych do rozpatrzenia przedmiotowych spraw (skargi dot. niewłaściwej gospodarki nieczystościami płynnymi oraz odpadami stałymi – przekazane odpowiednio do Burmistrza Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce oraz Burmistrza Miasta i Gminy Ostrzeszów).

IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ

4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem

W 2024 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna w Kaliszu skontrolowała stan sanitarny 9 placówek, co stanowi 29 % ogółu podmiotów leczniczych ujętych w (tab.15).

Tab. 15. Udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej w 2024 r. w powiecie kaliskim

Rok	Ogólna liczba podmiotów leczniczych	Ogólna liczba podmiotów leczniczych niepublicznych	% podmiotów leczniczych niepublicznych
2021	35	30	86%
2022	34	29	85%
2023	34	29	85 %
2024	31	28	90 %

Wśród wszystkich skontrolowanych obiektów 11,1 % stanowiły placówki publiczne, natomiast placówki niepubliczne 88,9 %. W 2 skontrolowanych obiektach stwierdzono uchybienia (w 1 obiekcie publicznym – szpital oraz w 1 obiekcie niepublicznym – ośrodek zdrowia), stanowi to 22,2% wszystkich skontrolowanych obiektów. Uchybienia dotyczyły złego stanu sanitarno - technicznego obiektów. W danym roku sprawozdawczym nieprawidłowości zostały usunięte w całości w 1 obiekcie (ośrodek zdrowia). Ocenę szczegółową stanu sanitarnego przedstawia tabela 16.

Tab. 16. Podmioty lecznicze o złym stanie sanitarnym w 2024 roku w powiecie kaliskim

Podmioty lecznicze		Powiat kaliski
Lecznictwo zamknięte		
Szpitale	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Hospicja stacjonarne	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Lecznictwo otwarte – ambulatoryjne		
Publiczne	Skontrolowano	0
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Niepubliczne	Skontrolowano	6
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Ogółem	Skontrolowano	9
	Stwierdzono zły stan sanitarny	2

4.2. Zakłady lecznictwa zamkniętego

Do obiektów tej grupy w powiecie kaliskim należą: Wojewódzki Specjalistyczny ZZUZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k/Kalisza, 62-872 Godziesze Małe, Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. Sokołówka 1, 62-840 Koźminek, Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne Rożdżały 21, 62-860 Opatówek. Obiekty są zróżnicowane pod względem stanu technicznego i organizacji działalności.

4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy
w Wolicy 113 k /Kalisza 62-872 Godziesze Małe

Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy znajduje się w budynku dwukondygnacyjnym. Jest szpitalem monoprofilowym w zakresie leczenia chorób płuc. Posiada Izbę Przyjęć, trzy Oddziały Chorób Płuc i Gruźlicy „A”, „B”, „C”, oddział rehabilitacji pulmonologicznej, zaplecze diagnostyczno – lecznicze, jednostkę wchodzącą w strukturę organizacyjną szpitala Wojewódzką Przychodnię Chorób Płuc i Gruźlicy oraz pomieszczenie mieszczące się w osobnym budynku do wydawania zwłok i czasowego przechowywania zwłok zaopatrzone w urządzenia chłodnicze. Sekcji zwłok nie wykonuje się. Budynek przechowywania zwłok jest po gruntownej modernizacji. Obecnie odbiorem, przewozem, przechowywaniem i wydawaniem podmiotom uprawnionym zwłok osób zmarłych w Szpitalu zajmuje się firma Usługi Pogrzebowe Jerzy Kulawinek 62-872 Godziesze, Żydów ul. Łąkowa 1, zgodnie z zawartą umową nr 45/PP/2022 z dnia 11.08.2022 roku, wraz z aneksem nr 2 z dnia 30.12.2022 roku. Na oddziałach Chorób Płuc i Gruźlicy „B” i „C” wydzielone są izolowane odcinki dla pacjentów z gruźlicą. Przychodnia mieści się w odrębnym budynku połączonym krytym tunelem z budynkiem głównym szpitala, w którym znajduje się również Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej. Przychodnia posiada odrębne wejście główne oraz ma zachowaną odrębność ciągów komunikacyjnych.

Program dostosowawczy

Szpital posiadał opracowany program dostosowawczy, który uzyskał pozytywną opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu decyzją z dnia 26.08.2011 roku Nr DN-NS.9027.34.9.2011.

W związku z upływem terminu realizacji programu działań dostosowawczych wszystkie zadania, które nie zostały zrealizowane do 31.12.2017 roku zostały ujęte, po przeprowadzonej kontroli kompleksowej w 2018 roku, w decyzji administracyjnej. Niezrealizowane punkty programu dostosowawczego objęte przedmiotową decyzją dotyczą Oddziału Chorób Płuc i Gruźlicy A, B, C tj:

- braku izolatek;
- braku w pokojach łóżkowych dostępności łóżek z trzech stron, w tym z dwóch dłuższych;
- braku możliwości transportu pacjenta na łóżku bez możliwości równoczesnego otwarcia drzwi wewnętrznych przy wejściu na oddział leczenia gruźlicy lub innego system zapobiegania przenikania powietrza z oddziału na zewnątrz, termin realizacji obowiązków przedłużono na wniosek strony do dnia 15.12.2025 roku.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono łącznie 5 kontroli, w tym 1 kontrolę kompleksową i 4 kontrole sprawdzające. W czasie kontroli kompleksowej zły stan sanitarno – techniczny stwierdzono w Oddziałach Chorób Płuc i Gruźlicy „A” oraz „B” i „C” z odcinkami izolacyjnymi, Izbie Przyjęć, Laboratorium Diagnostycznym, Pracowni Endoskopowej oraz zapleczu szpitala. Uchybienia dotyczyły: złego stanu sanitarno – technicznego mebli, sprzętu medycznego i wyposażenia, uszkodzonej malatury ścian, sufitów, uszkodzonej powierzchni wykładziny podłogowej, glazury podłogowej, glazury ściennej, uszkodzonej powierzchni stolarki drzwiowej, ościeżnic drzwiowych i parapetów okiennych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydana została decyzja merytoryczna oraz decyzja płatnicza za przeprowadzone czynności kontrolne. Szpital posiada dwie karetki: Mercedes PKA SK55 oraz VW Transporter PKA 7JS4. Oba pojazdy posiadają ważne przeglądy techniczne i ubezpieczenia. Transport sanitarny zgodny z potrzebami szpitala i jego pacjentów.

Kontrole przeprowadzone przez Sekcję Epidemiologii

Przeprowadzono 1 kontrolę tematyczną, dotyczącą zgłoszenia wystąpienia podejrzenia ogniska zatrucia pokarmowego oraz oceny szpitala w zakresie systemu kontroli zakażeń szpitalnych.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że dwie osoby personelu medycznego miały strój roboczy z długim rękawem – niezgodnie z zasadą „nic po niżej łokcia” oraz, że w każdym z kontrolowanych oddziałów chorób płuc i gruźlicy A, B i C łącznie 6 osób z personelu medycznego miało długie, pomalowane paznokcie (hybryda) oraz biżuterię na dłoniach.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję w sprawie opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne. Podczas przeprowadzonej kontroli sprawdzającej stwierdzono wykonanie ww. uchybień. W danym roku sprawozdawczym szpital podjął szereg prac inwestycyjnych i modernizacyjnych zmierzających do poprawy istniejącej funkcjonalności szpitala. Przeprowadzono i zakończono:

- a) remont kraty w oczyszczalni ścieków;
- b) remont systemu zapewniającego podaż sprężonego powietrza o jakości medycznej;
- c) remont systemu napowietrzającego wodę.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokolówce

Sokolówka 1, 62-840 Koźminek

W roku sprawozdawczym 2024 przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową. Kontrolą objęto: Oddział Leczenia Uzależnień (OLU), Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych (OLZA), Oddział Psychiatryczny Ogólny (OPO), Dział terapii zajęciowej, zaplecze szpitala: Magazyn środków czystościowych i dezynfekcyjnych, Magazyn odpadów medycznych oraz postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi. W kontrolowanym szpitalu są opracowane i wdrożone procedury higieniczne w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych.

Procedury są oparte o aktualne przepisy, wytyczne, zatwierdzone przez dyrektora szpitala. W stosunku do lat poprzednich obserwuje się ciągłą poprawę stanu sanitarno-technicznego. Stan sanitarno – higieniczny oraz sanitarno - techniczny pomieszczeń szpitala w trakcie kontroli nie budził zastrzeżeń.

Postępowanie ze zwłokami

Na terenie szpitala nie ma prosektorium, zwłoki przez okres 2 godzin od śmierci przechowywane są w miejscu zgonu. Odbiór i transport zwłok do chłodni po upływie 2 godzin, lecz nie później niż 3 godzin od chwili zgonu pacjenta odbywa się za pośrednictwem pracownika firmy zewnętrznej. Świadczeniem usług w zakresie odbioru, transportu i przechowywania zwłok osób zmarłych zajmuje się Dom Feniks Sp. z o. o., ul. Mieleckiego 13, 62-840 Koźminek. Wykonawca zapewnia gotowość wykonania usługi w zakresie odbioru, transportu i przechowywania zwłok przez 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, również w dniu ustawowo wolne od pracy. Wykonawca zapewnia również transport do Zakładu Patomorfologii Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kaliszu przy ul. Poznańskiej 79 w celu wykonania sekcji zwłok wraz z badaniami histopatologicznymi zwłok osób zmarłych w zakładzie w razie potrzeby. Podmiot leczniczy posiada opracowaną procedurę postępowania w przypadku zgonu pacjenta oraz postępowania z ciałem pacjenta po śmierci z powodu Covid-19. Prace remontowe i modernizacyjne wykonane w 2024 roku w Wojewódzkim Zakładzie Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o., Sokołówka 1, 62 – 840 Koźminek:

- a) wykonanie „Remontu elewacji zewnętrznej budynku Oddziału Psychiatrycznego Ogólnego wraz z naprawą pokrycia dachowego, rynnami i obróbkami blacharskimi kominów”;
- b) zakup pieca konwekcyjno-parowego do kuchni zakładowej. Jest to wielofunkcyjny piec z możliwością gotowania, pieczenia, blanszowania, obróbką termiczno-parową, a także bardzo zdrowego gotowania i pieczenia w niskich temperaturach;
- c) modernizacja systemu monitoringu wizyjnego w oddziale psychiatrycznym ogólnym na odcinku diagnostyczno-obserwacyjnym oraz na zewnątrz budynku oddziału psychiatrycznego ogólnego - podnosi bezpieczeństwo pacjentów oddziału;
- d) zrealizowanie zadania „Zakup i dostawa 19 szt. komputerów”;
- e) wykonanie bieżących remontów w oddziałach w zakresie prac malarskich oraz niezbędnych napraw związanych z utrzymaniem bieżącego stanu sanitarno-higienicznego oddziałów;

W 2024 roku złożono wniosek o dofinansowanie w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 na „Termomodernizacja budynku Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie” oraz wniosek do Departamentu Oceny Inwestycji Ministerstwa Zdrowia w ramach Funduszu Medycznego na zadanie dotyczące „Budowa oddziału psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży oraz oddziału psychiatrycznego ogólnego dla dorosłych wraz z wyposażeniem”.

Głównym celem inwestycji zaplanowanej do realizacji przez Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej jest zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości opieki psychiatrycznej w województwie wielkopolskim, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Inwestycja ta ma na celu utworzenie nowych oddziałów psychiatrycznych, w tym dla dzieci i młodzieży oraz oddziału ogólnego dla dorosłych, które będą funkcjonować w nowo wybudowanym budynku, co umożliwi bardziej kompleksowe i zintegrowane.

Obiekt spełnia wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą

**Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach,
Rozdźały 21 62-860 Opatówek**

Obiekt usytuowany jest w osobnym budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Wszystkie pomieszczenia w budynku wyposażone są w wentylację kanałowo-grawitacyjną, dwa pomieszczenia: brudownik i pokój kąpielowy w wentylację mechaniczną nawiewno-wywiewną. Posiada własną kotłownię gazową VIESSMANN oraz własną biologiczną oczyszczalnię ścieków WOBET- HYDRET.

W placówce opracowane są i wdrożone procedury higieniczne. Każdy punkt wodny wyposażony jest w umywalkę z bieżącą ciepłą i zimną wodą, dozowniki z mydłem płynnym i preparatem antyseptycznym do rąk, podajnik z ręcznikiem jednorazowego użytku oraz pojemnik na zużyte ręczniki. W roku sprawozdawczym 2024 przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową oraz 1 kontrolę sprawdzającą.

Kontrolą kompleksową objęto: gabinet zabiegowy, magazyn sprzętu medycznego, pokój socjalny, 2 pomieszczenia porządkowe, w tym jedno pomieszczenie porządkowe z wydzielonym miejscem na magazynowanie odpadów medycznych, brudownik, pomieszczenie przechowywania zwłok, sanitariaty dla personelu, szatnię dla personelu. Placówka posiada 22 łóżka usytuowane w 6 salach tj.: 2 sale dwułożkowe (z oddzielną łazienką), 3 sale pięciolóżkowe z oddzielnymi łazienkami i 1 salę trzyłożkową z węzłem sanitarnym (wspólnym dla sąsiadujących sal). Brak izolatki - istnieje możliwość wydzielenia sali jednoosobowej w razie potrzeby.

Stan sanitarno – techniczny podczas kontroli nie budził zastrzeżeń.

Przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie uchybień stwierdzonych podczas kontroli w roku poprzednim. Ponadto prace malarskie wszystkich sal chorych jak i ciągów komunikacyjnych (ujęte w uwagach w pkt III.4 protokołu kontroli nr ON-HK.9020.7.8.2023 z dnia 13.10.2023 roku zostały przeprowadzone i zakończone.

Postępowanie ze zwłokami

Placówka posiada opracowaną procedurę postępowania ze zwłokami w przypadku śmierci pacjenta. Po stwierdzeniu zgonu przez lekarza pielęgniarka niezwłocznie powiadamia rodzinę. Zwłoki osoby zmarłej są przewożone wózkiem o zamkniętej przestrzeni ładunkowej do pomieszczenia „pro morte”, skąd w czasie nie krótszym niż 2 godziny od czasu zgonu wskazanego w dokumentacji osoby zmarłej przekazywane są wskazanej przez rodzinę firmie pogrzebowej. W przypadku nieodebrania zwłok przez 12 godzin od chwili zgonu, mimo zawiadomienia rodziny, bądź kiedy rodziny nie da się zawiadomić, pielęgniarka oddziałowa informuje o ww. sytuacji kierownika zakładu, który powiadamia wybrany zakład pogrzebowy i dalej próbuje skontaktować się z rodziną osoby zmarłej. Jeżeli działania nie doprowadzą do powiadomienia rodziny osoby zmarłej kierownik zakładu powiadamia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówku. Nadzór nad wszystkimi czynnościami związanymi z prawidłowym wykonaniem procedury pełni kierownik Hospicjum i pielęgniarka oddziałowa.

Obiekt spełnia wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali

Nieprawidłowości nie stwierdzono. Nie otrzymano żadnych skarg od osób trzecich w sprawie niewłaściwego gospodarowania odpadami komunalnymi oraz utrzymania czystości pomieszczeń i w otoczeniu szpitali.

4.2.3. Zaopatrzenie w wodę

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

1. Szpital jest zaopatrywany w wodę z własnego ujęcia. Woda odpowiadała wymaganiom zgodnie z przepisami obowiązującymi. Ostatnie stwierdzenie przydatności wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał w dniu 13 grudnia 2024 r. Ostatnia ocena jakości wody nr ON-HK.903.283.2024 została wydana w dniu 20 grudnia 2024 roku.
2. W 2024 roku w wyniku badań prowadzonych w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej, stwierdzono, że jakość wody pod względem fizyko-chemicznym oraz bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).
3. W 2024 roku przeprowadzono 5 kontroli poborowych wody ciepłej na obecność bakterii z rodzaju *Legionella sp.* (2 kontrole poborowe w ramach nadzoru tutejszego organu, w tym 1 kontrola sprawdzająca oraz 3 kontrole poborowe w ramach kontroli wewnętrznej). Pobory w pierwszym półroczu były związane z koniecznością wykonania dwóch kolejnych poborów co 3 miesiące, ze względu na próbki pobrane w roku 2023 (wskazujące wysokie skażenie oraz późniejszą poprawę jakości wody).
 - a. Pierwsza kontrola wykazała przekroczenia wartości parametrycznej w dwóch punktach – wskazujące na wysokie skażenie sieci. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych ponowny pobór wykazał przekroczenie wartości parametru liczby *Legionella sp.* na jednym punkcie – wskazujące na średnie skażenie sieci.

Kolejny pobór po działaniach naprawczych w ramach kontroli wewnętrznej również wykazał przekroczenie względem średniego skażenia sieci, ale na innym punkcie.

- b. W związku z odnotowanymi przekroczeniami wartości parametru liczby *Legionella sp* Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał decyzję płaćniczą za przeprowadzone czynności kontrolne.
- 4. Rezerwowym źródłem zaopatrywania obiektu jest wodociąg sieciowy Wolica w gminie Godziesze Wielkie. W analizowanym roku 2024 roku jakość wody w wodociągu nie odbiegała od wartości parametrycznych określonych w załącznikach 1-3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).
- 5. W minionym roku nie zanotowano przerw w dostawie wody zimnej i ciepłej. Nie zgłoszono awarii sieci.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokolówce

- 1. Oddział Psychiatryczny Ogólny oraz Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych Szpitala w Sokolówce zaopatrywany jest w wodę z własnego ujęcia.
- 2. Jakość wody pod względem fizyko-chemicznym oraz pod względem bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Kontrola jakości wody była przeprowadzona w ramach kontroli wewnętrznej oraz urzędowej zgodnie z określonym harmonogramem.
- 3. W ramach kontroli wewnętrznej oraz 1 urzędowej przeprowadzono pobór próbek wody ciepłej w ramach analizy parametru *Legionella sp*. W sumie wykonano dwa pobory w ramach kontroli wewnętrznej oraz jeden w ramach kontroli urzędowej. W ramach kontroli urzędowej odnotowano przekroczenie w jednej próbce wody – wskazujące na średnie skażenie sieci. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych wykonano pobór w ramach kontroli wewnętrznej – nie wykazujący przekroczenia. W związku z odnotowanymi przekroczeniami wartości parametru liczby *Legionella sp* Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał decyzję płaćniczą za przeprowadzone czynności kontrolne.

4. Ujęcie awaryjne dla Szpitala w Sokołówce stanowi wodociąg publiczny w Koźminku. Woda w budynkach szpitala jest badana cyklicznie w ramach państwowego monitoringu jakości wody i w ramach kontroli wewnętrznej. W 2024 roku jakość wodociągu publicznego w Koźminku odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
5. W 2024 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

**Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej ul. Karłowicza 4 , 62-800 Kalisz -
Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach.**

1. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy w miejscowości Tłokinia Wielka, który znajduje się pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej.
2. W 2024 roku jakość wody pod względem fizyko-chemicznym jak również bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Na obiekcie pobrano próbki w ramach monitoringu wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W 2024 roku w ramach kontroli urzędowej wykonano dwie kontrole poborowe, w tym 1 kontrolę sprawdzającą wody ciepłej w kierunku *Legionella sp.* W przypadku pierwszego poboru w jednej próbce wykazano przekroczenie analizowanego parametru – wskazujące na średnie skażenie. Ponowny pobór próbek wody w ramach nadzoru nie wykazał przekroczeń. W związku z odnotowanymi przekroczeniami wartości parametru liczby *Legionella sp* Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał decyzję płaćniczą za przeprowadzone czynności kontrolne.
3. Obiekt nie posiada rezerwowego zaopatrzenia w wodę.
4. W 2024 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

4.2.4. Odprowadzanie ścieków

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

Ścieki ze wszystkich oddziałów Szpitala przechodzą przez oczyszczalnię ścieków i są odprowadzane do kanalizacji gminnej.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Roźdzałach, Roźdzały 21, 62-860 Opatówek

Ścieki komunalne z budynku hospicjum odprowadzane są do własnej, biologicznej oczyszczalni ścieków, działającej w oparciu o metodę osadu czynnego. Oczyszczone ścieki nie podlegają dezynfekcji i odprowadzane są bezpośrednio do gruntu. Nadmiar osadu jest odbierany okresowo przez przedsiębiorstwo asenizacyjne, co potwierdzają faktury za wykonaną usługę.

4.2.5. Dezynfekcja

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących procedur dezynfekcyjnych.

4.2.6. Stacja przygotowania łóżek

W Wojewódzkim Specjalistycznym ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy funkcjonuje centralna dezynfektornia - stacja przygotowania łóżek. Podzielona jest ona na strefę czystą i brudną. Pomiędzy tymi strefami znajduje się przelotowa automatyczna komora dezynfekcyjna GED posiadająca próżniowe komory ciśnieniowe. Urządzenie wyposażone jest w programy dezynfekcji sprzętu. Zakres temperatur od 75°C do 105°C. Czas dezynfekcji od 1 min do 20 min, czas osuszania 5 min. Dezynfekcji podlegają: łóżka, materace, poduszki, koce.

4.2.7. Sterylizacja

Szpital w Wolicy nie posiada w swojej strukturze centralnej sterylizatorni, dysponuje tylko podręczną sterylizatornią. Stosowaną metodą sterylizacji w placówce jest autoklawowanie. Do sterylizacji sprzętu w szpitalu (w większości akcesoria wykorzystywane do bronchoskopii, drenażu jamy opłucnej) są używane 2 sterylizatory: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470, rok produkcji 2015. Laboratorium mikrobiologiczne również wyposażone jest w 2 urządzenia sterylizujące: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470, rok produkcji 2015.

Szpital posiada także umowę na usługi sterylizacyjne sprzętu termolabilnego z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu.

Szpital w Sokółowce posiada umowę na usługi sterylizacyjne z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu.

W Hospicjum stacjonarnym w Rożdżalach w roku sprawozdawczym stosowano wyłącznie sprzęt jednorazowego użytku.

W świetle obowiązujących przepisów kierownicy podmiotów leczniczych zobligowani są do zapewnienia warunków skutecznej sterylizacji oraz prowadzenia dokumentacji procesów sterylizacji. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas prowadzonych kontroli aktualizują rejestr urządzeń sterylizujących, kontrolują dokumentację procesów sterylizacji oraz prawidłowość kontroli wewnętrznej procesu sterylizacji.

4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów

Odpady komunalne

Na stanowiskach pracy opracowane i wdrożone są procedury z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami. Odpady komunalne zbierane są do worków foliowych, a następnie przechowywane w kontenerach i pojemnikach w wydzielonym miejscu (zadaszonym z betonową posadzką). Pojemniki są regularnie opróżniane i wywożone przez specjalistyczną firmę. W 2024 roku nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. w Sokółowce

Odpady gromadzone są w 5 kontenerach o pojemności 1100 cm³ (odpady zmieszane) oraz w 1 pojemniku o pojemności 1100 cm³ (odpady biodegradowalne), które odbierane raz w tygodniu. Ponadto znajduje się 1 pojemnik igło 2,5 m³ na frakcję suchą oraz 1 pojemnik igło 1,5 m³ na frakcję plastik – odbierane na zgłoszenie telefoniczne. Kontenery i pojemniki usytuowane są w wydzielonym miejscu pod wiatą, na utwardzonej powierzchni, utrzymane są w należytych stanie sanitarno-techniczno-porządkowym. Dodatkowo gromadzona jest makulatura, odpady metali i szkła. Odpady komunalne odbierane są z budynku w Sokółowce przez firmę Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” z Kalisza, ul. Bażancia 1a.

Wojewódzki Specjalistyczny ZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

Prowadzona jest segregacja odpadów, odpady komunalne gromadzone w kontenerach utrzymanych w należytym stanie sanitarno-techniczno-porządkowym. Kontenery i pojemniki usytuowane są w wydzielonym miejscu na utwardzonym terenie. Dostępny jest jeden kontener SPW 1 o pojemności 10 m³ na odpady komunalne, jeden kontener KP-7 o pojemności 7 m³ na odpady makulatury tekturowej z prasą na papier. Dodatkowo w wydzielonych pojemnikach gromadzone jest szkło. Odpady komunalne odbierane są przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” z Kalisza, ul. Bażancia 1a.

Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach

Prowadzona jest segregacja odpadów, które gromadzone są w kontenerach i pojemnikach utrzymanych w odpowiednim stanie sanitarno-technicznym usytuowanych w wydzielonym miejscu, na utwardzonej powierzchni oraz odbierane przez Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta „EKO” Sławomir Rudowicz i Jerzy Rudowicz Sp. z o. o. z Kalisza, ul. Łódzka 19.

Odpady medyczne i specjalne

Obydwa szpitale i hospicjum prowadzą ewidencję odpadów z podziałem na poszczególne grupy zgodnie z ustawą o odpadach i katalogiem odpadów. Odpady medyczne gromadzone i przechowywane są zgodnie z obowiązującymi procedurami i instrukcjami. Odbiorem i transportem odpadów medycznych do miejsca utylizacji zajmują się wyspecjalizowane firmy:

- Szpital w Wolicy posiada umowę z firmą transportową posiadającą stosowne zezwolenie na transport odpadów niebezpiecznych, która odwozi je do termicznego unieszkodliwienia w profesjonalnej spalarni w Zakładzie Utylizacji Odpadów w Koninie Sp. z o. o., ul. Sulańska 11,
- W szpitalu psychiatrycznym transportem zewnętrznym odpadów medycznych zajmuje się firma EKOMED Piotr Wojciechowski w Kaliszu, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 60,
- W hospicjum stacjonarnym w Rożdżalach obowiązuje umowa na odbiór, transport i utylizację odpadów medycznych z Przedsiębiorstwem Handlowo - Usługowym „EPAK” w Kaliszu ul. Górnośląska 77/50.

Zużyte świetlówki, odczynniki laboratoryjne, wywoływacze i utrwalacze oraz inne odpady zawierające rtęć są zbierane, a następnie odbierane przez uprawnione firmy. Uchybień dotyczących gospodarki odpadami nie stwierdzono.

4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną

Postępowanie z bielizną szpitalną w placówkach określają opracowane procedury, które są wdrożone do stosowania w poszczególnych oddziałach.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o.o., Sokołówka 1, 62-840 Koźminek korzysta z usług MEDIX INWEST Sp. z o. o., ul. Majkowska 13 a, 62-800 Kalisz.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach korzysta z usług pralniczych Firmy Handlowo – Usługowej GRZELAK – Wojciech Grzelak ul. A. Poniatowskiego 7, 98 – 215 Goszczanów.

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k/Kalisza, 62-872 Godziesze obsługuje firma pralnicza HTS MEDIJ Sp. z o. o., 63-830 Pępowo, ul. Kobylińska 12 – wykonawca „Hollywood Textile Service” spółka z o. o z siedzibą w Pępowie, ul. Bojanowska nr 2 A, 09-200 Sierpc, Oddział w Pępowie – Medij.

Nie odnotowano nieprawidłowości w danym zakresie.

4.2.10. Żywnienie pacjentów w szpitalach

Wojewódzki Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

W szpitalu wydawane są posiłki pacjentom, przygotowywane przez firmę Wojciech Pawlak.PL „Głodny Polak” ul. Staszica 36, 62-800 Kalisz. Posiłki na śniadanie i kolację są przywożone w opakowaniach jednorazowego użytku w termicznych opakowaniach zbiorczych. Obiady przywożone są w bemarkach, przeznaczonych do transportu, które są bezpośrednio przekładane na wysterylizowane wózki i trafiają na oddział na naczyniach jednorazowego użytku – na tacach. Diety dostarczane są w jednorazowych opakowaniach. Ilość dostarczanych posiłków jest ustalana z przedstawicielem szpitala tego samego dnia kiedy posiłki są do niego dostarczane. Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokolówce

W szpitalu wydawane są posiłki pacjentom, przygotowywane od surowca do gotowej potrawy. Przygotowywane są śniadania, obiady i kolacje. Posiłki serwowane są na naczyniach wielokrotnego użytku. Prowadzony jest jadłospis 10-dniowy. Diety ustalane są w programie „KS ASW Dietetyka”. Produkty do przygotowywania posiłków dostarczane są na bieżąco przez zewnętrznych dostawców. Nieprawidłowości nie stwierdzono;

Hospicjum Stacjonarne w Rozdżalach

W hospicjum posiłki wydawane są pacjentom, które przygotowywane są w pomieszczeniach kuchennych firmy cateringowej objętej nadzorem tutejszego organu. Posiłki są dowożone przez firmę cateringową. Posiłki przywożone są w bemarkach, w termicznych opakowaniach przeznaczonych do transportu, które trafiają do pomieszczenia, w którym są bezpośrednio przekładane na wysterylizowane wózki i trafiają na oddział. Ilość dostarczanych posiłków jest ustalana z przedstawicielem szpitala tego samego dnia kiedy posiłki są do niego dostarczane (śniadanie, obiad, kolacja). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.3. Zakłady Lecznictwa AmbulATORYJNEGO

W powiecie kaliskim w 2024 roku świadczeń w systemie ambulatoryjnym udzielało 31 podmiotów: przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej, punktu pobrania materiału do badań. Skontrolowano 6 podmiotów leczniczych: 4 ośrodki zdrowia, w tym 1 jednostkę organizacyjną wchodzącą w skład struktury ośrodka zdrowia – gabinet promocji zdrowia i pomocy przedlekarskiej oraz 2 zakłady rehabilitacji leczniczej co stanowi 12,9 % spośród wszystkich ujętych w ewidencji. W jednym przypadku (przychodnia) stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- brudnych, zakurzonych ścian w gabinecie lekarskim, gabinecie zabiegowym, w gabinecie położnej oraz w gabinecie ginekologicznym, w poczekalni Poradni Dzieci Zdrowych, w pomieszczeniu sanitarno – higienicznym dla personelu, w pokoju socjalnym oraz w pomieszczeniu rejestracji;
- zardzewiałych metalowych części fotela ginekologicznego;
- przerwania ciągłości wykładziny podłogowej w gabinecie lekarskim;
- uszkodzonego cokołu podłogowego w ciągu komunikacyjnym.

Wydano decyzję merytoryczną nakazującą usunięcie nieprawidłowości z terminem realizacji do dnia 31.03.2025 roku i decyzję rachunkową za przeprowadzone czynności kontrolne. Przeprowadzona na wniosek strony jeszcze w 2024 roku kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie obowiązków decyzji.

4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Brudna bielizna medyczna jednorazowego użytku o właściwościach nie niebezpiecznych usuwana jako odpad medyczny zakaźny. Wydano zalecenia doraźne, przeprowadzono rozmowy informacyjno–edukacyjne.

4.3.2 Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości dotyczyły klasyfikowania odpadów medycznych nie niebezpiecznych o kodzie 18 01 04 jako odpadów zakaźnych o kodzie 18 01 03*.

Przeprowadzono rozmowy informacyjno – edukacyjne zastosowania się do zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych określonej w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 10) tj. o kodzie 18 01 04 czyli odpadów medycznych innych niż niebezpieczne oraz na temat warunków wstępnego magazynowania tych odpadów wynikające z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 roku w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975).

4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Nieprawidłowości nie odnotowano.

4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu medycznego

W danym roku sprawozdawczym nieprawidłowości w kontrolowanych obiektach nie odnotowano.

4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie stwierdzono.

4.4. Praktyki lekarskie

W 2024 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu było 35 podmiotów leczniczych: indywidualna praktyka lekarska, indywidualna praktyka lekarzy dentystów, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarzy dentystów. W roku sprawozdawczym skontrolowano 1 indywidualną specjalistyczną praktykę lekarzy dentystów, co stanowi 2,85 % ogółu placówek ujętych w ewidencji. W trakcie przeprowadzonych kontroli w ramach bieżącego stanu sanitarnego nie stwierdzono złego stanu sanitarno–technicznego obiektu.

4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Uchybień nie odnotowano.

4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

W danym roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie.

4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Uchybień nie odnotowano.

4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Uchybień nie odnotowano.

4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie odnotowano.

4.5. Praktyki pielęgniarskie

W 2024 roku w ewidencji ujętych było 15 obiektów indywidualnych i grupowych praktyk pielęgniarek i położnych, w tym 2 obiekty higienistki szkolnej. W danym roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli w powyższych obiektach.

4.6. Podsumowanie

1. W 2024 roku odsetek skontrolowanych podmiotów leczniczych ocenionych negatywnie wynosi 27,3 % i jest znacznie niższy niż w roku 2023 (50 %);
2. Podmioty lecznicze posiadały opracowane programy działań dostosowawczych. Programy obowiązywały do 31.12.2017 roku. Niewykonane zadania w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków sanitarnych, w których udzielane są świadczenia medyczne ujęto w decyzji administracyjnej, wyznaczono terminy realizacji (Szpital w Wolicy);
3. W 2024 roku przeprowadzono 5 kontroli w ramach poboru próbek wody w zakresie analizy bakterii Legionella (szpital publiczny, szpital niepubliczny, hospicjum). Na stwierdzone nieprawidłowości wydano 3 decyzje płaćnicze za przeprowadzone czynności kontrolne.

4. Wszystkie kontrolowane podmioty prowadziły na bieżąco raporty kontroli wewnętrznych w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych;
5. Wszystkie placówki posiadały opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami;
6. Wśród skontrolowanych podmiotów nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania procedur: postępowania z brudną i czystą bielizną, postępowania z odpadami medycznymi oraz w zakresie sprzątania pomieszczeń;
7. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania porządku wokół budynków;
8. Przeprowadzono rozmowy informacyjno – edukacyjne z kierownikami kontrolowanych podmiotów leczniczych m.in.tj.:
 - w zakresie zastosowania się do zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów medycznych nie niebezpiecznych o kodzie 18 01 04, oraz na temat warunków wstępnego magazynowania tych odpadów;
 - lekarzom denty stomom przekazano informację przypominającą o zakazie uwalniania - bezpośrednio lub pośrednio - odpadów amalgamatu do środowiska czyli o obowiązku wyposażenia w separatory amalgamatu tych gabinetów stomatologicznych, w których stosowany jest amalgamat stomatologiczny lub w których usuwane są wypełnienia z amalgamatu stomatologicznego lub zęby zawierające takie wypełnienia;
 - w związku z doniesieniami medialnymi względem wystąpienia ognisk legionellozy, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu zwracał uwagę na konieczność dokonania przeglądu całej instalacji ciepłej wody zgodnie z obecnymi normami dotyczącymi częstotliwości poboru próbek wody oraz jakości wody ciepłej.

V. WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

5.1.1. Struktura zatrudnienia

W roku 2024 w ewidencji PSSE w powiecie kaliskim zarejestrowanych było 271 zakładów, które zatrudniały ogółem 5198 pracowników. Przeważały zakłady małe do 100 zatrudnionych – 260 takich podmiotów, co stanowi 95,9 % ogółu wszystkich zakładów w ewidencji.

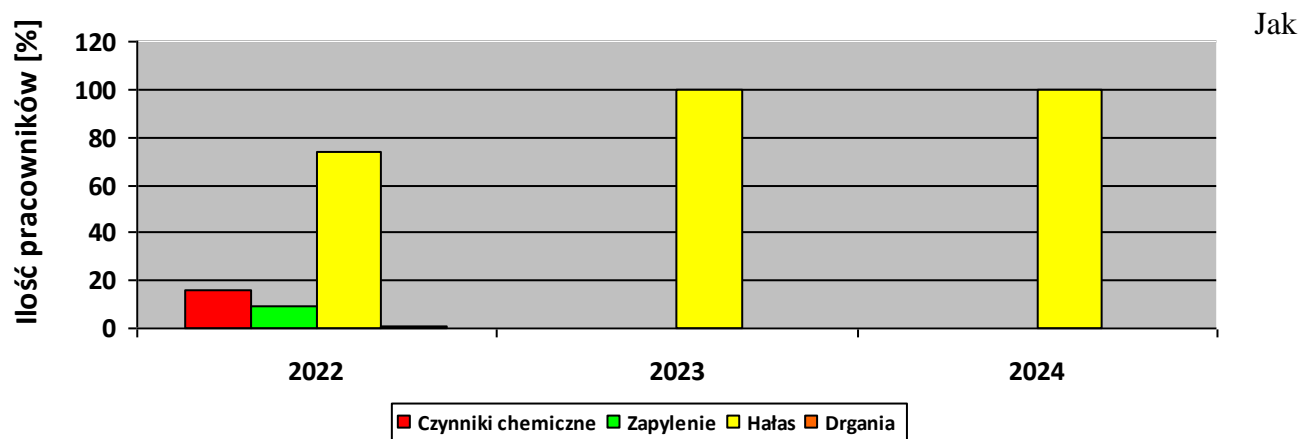
5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W roku sprawozdawczym w 3 zakładach znajdujących się na terenie powiatu kaliskiego stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń - NDS oraz najwyższych dopuszczalnych natężeń - NDN. W ponadnormatywnych stężeniach i natężeniach czynników szkodliwych w skontrolowanych podmiotach pracowało 36 osób.

Tabela 17. Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w latach 2021– 2023

Rodzaj czynników szkodliwych	Rok	Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDS		Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDN	
		liczba	%	liczba	%
<i>Czynniki chemiczne</i>	<i>2022</i>	<i>71</i>	<i>16</i>		
	<i>2023</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
	<i>2024</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
<i>Zapylenie</i>	<i>2022</i>	<i>7</i>	<i>9</i>		
	<i>2023</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
	<i>2024</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
<i>Hałas</i>	<i>2022</i>			<i>308</i>	<i>74</i>
	<i>2023</i>			<i>140</i>	<i>100</i>
	<i>2024</i>			<i>36</i>	<i>100</i>
<i>Drgania</i>	<i>2022</i>			<i>2</i>	<i>1</i>
	<i>2023</i>			<i>0</i>	<i>0</i>
	<i>2024</i>			<i>0</i>	<i>0</i>

Wykres 1. Procentowa ilość osób zatrudnionych w przekroczeniach NDS i NDN w latach 2022– 2024

wynika z tabeli i wykresu wszystkie osoby pracujące w warunkach przekroczeń wartości NDS i NDN w skontrolowanych zakładach w roku sprawozdawczym to pracownicy narażeni na działanie natężenia hałasu powyżej obowiązujących norm.

5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru

W 2024 roku kontrolowane były zakłady, w których występowały istotne czynniki szkodliwe dla zdrowia zatrudnionych pracowników, tj. hałas, zapylenie, drgania mechaniczne i czynniki chemiczne. W roku sprawozdawczym w powiecie kaliskim w zakresie higieniczno – zdrowotnych warunków pracy skontrolowano 20 zakładów w pracy zwracając szczególną uwagę na zagrożenia związane z zawodowym narażeniem pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia i zastosowanie przez pracodawców organizacyjno – technicznych środków zapobiegawczych przed negatywnymi skutkami narażenia zawodowego. Przedmiotem kontroli był również stan sanitarny zakładu pracy i zaplecza socjalnego, oraz realizacja zarządzeń wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Inspekcję Pracy. Natomiast w zakresie wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych kontrolą objęto przede wszystkim oznakowanie tych produktów wskazujące na rodzaj zagrożenia dla zdrowia ludzi związane z ich bezpiecznym stosowaniem.

W wyniku podjętych czynności kontrolnych i stwierdzonymi w ich toku nieprawidłowościami wydano jedną decyzję administracyjną, która dotyczyła braku aktualnych pomiarów czynnika o działaniu rakotwórczym lub mutagennym występującego na stanowiskach pracy w postaci pyłu drewna, braku aktualnych pomiarów hałasu na stanowiskach pracy oraz zobowiązania pracodawcy do zapewnienia pracownikom dostępu do toalety z bieżącą wodą oraz zapewnienia pomieszczenia szatni dla pracowników produkcyjnych.

W celu poprawy stanu bezpieczeństwa pracy pracodawcy zapewnili swoim pracownikom środki ochrony osobistej – rękawice, fartuchy ochronne, maski, gogle, nauszniki i wkładki przeciwhałasowe a także systemy ochrony zbiorowej, takie jak: wentylacja mechaniczna - stanowiskowa i ogólna. Równocześnie w zakładach pracy wprowadzano hermetyzację procesów produkcyjnych, modernizację oraz sukcesywną wymianę maszyn i urządzeń w celu zmniejszenia emisji hałasu oraz substancji szkodliwych do środowiska pracy.

5.1.4. Czynniki rakotwórcze, mutagenne i reprotoksyczne w środowisku pracy

W wyniku kontroli przeprowadzonych w roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi, mutagennymi lub reprotoksycznymi stwierdzono, że w narażeniu na te czynniki w powiecie kaliskim zatrudnionych było 97 osób, w tym 71 kobiet. Z dniem 29 czerwca 2024 roku weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku - Kodeks pracy. Powiązana jest ona z wdrożeniem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/431 z dnia 9 marca 2022 roku w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy, która rozszerzyła ochronę dotyczącą pracowników przed zagrożeniem na czynniki rakotwórcze i mutagenne podczas pracy o działanie substancji i mieszanin reprotoksycznych. Zmiana

w przepisach zobowiązuje pracodawcę zatrudniającego pracowników w warunkach narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym do takiego samego postępowania - pracodawca zastępuje te substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne mniej szkodliwymi dla zdrowia lub stosuje inne dostępne środki ograniczające stopień tego narażenia, przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

Pracodawca ma również obowiązek rejestrowania wszystkich rodzajów prac w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, a także prowadzenia rejestru pracowników zatrudnionych przy tych pracach.

5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowia stosującymi cytostatyki

W ewidencji PSSE w Kaliszu zarejestrowany jest 1 podmiot leczniczy stosujący cytostatyki. W roku sprawozdawczym w tym podmiocie przeprowadzono kontrolę m.in. w zakresie stosowania leków cytostatycznych.

W pomieszczeniu, w którym przygotowywane były leki cytostatyczne, zainstalowano łożę laminarną, w której filtry wymieniane były zgodnie z zaleceniami producenta. Pracownicy odpowiedzialni za przygotowanie i podanie leków cytostatycznych są odpowiednio przeszkoleni z zakresu odpowiednich procedur i instrukcji postępowania. W 2024 roku w kontakcie z lekami cytostatycznymi w podmiocie skontrolowanym zatrudnionych było 48 pracowników, w tym 46 kobiet.

5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

W 2024 roku na terenie powiatu kaliskiego przeprowadzono 7 kontroli w zakresie zawodowego narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne:

- w zakładach, w których istnieje potencjalne zagrożenie czynnikami biologicznymi (zakłady przetwórstwa mięsnego, gospodarstwa rolno-ogrodnicze, zakłady produkcji drobiu, zakłady produkcji spożywczej, podmioty lecznicze, w których występują czynniki biologiczne należące do 2 i 3 grupy zagrożenia: m.in. wirusy HBV, HCV, HIV i SARS-CoV-2.
- w gospodarstwach rolnych zajmujących się produkcją roślinną, w których pracownicy narażeni są m.in. na laseczkę tęcza, alergizujące promieniowce występujące w glebie oraz alergizujące grzyby rozwijające się na roślinach.

Ogółem ekspozowanych na działanie czynników biologicznych było 266 pracowników, w tym 176 kobiet zatrudnionych w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne z 2 i 3 grupy zagrożenia, w tym 30 pracowników zatrudnionych w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych tylko z 2 grupy zagrożenia. Dane te zostały ustalone w oparciu o informacje zawarte w ocenach ryzyka zawodowego przeprowadzonych na stanowiskach pracy.

5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2024 roku nadzorem objęto podmioty wprowadzające do obrotu chemiczne substancje i mieszaniny niebezpieczne, takie jak: sklepy i hurtownie, producentów i dystrybutorów produktów biobójczych, dystrybutorów środków ochrony roślin, producentów i dystrybutorów mieszanin niebezpiecznych oraz podmioty odpowiedzialne za wprowadzanie do obrotu produkty kosmetyczne, a także zakłady o różnym profilu produkcji, stosujące w działalności zawodowej substancje i mieszaniny niebezpieczne.

W roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi przeprowadzono na terenie powiatu kaliskiego 33 kontrole. Nadzorem objęto podmioty wprowadzające do obrotu substancje i mieszaniny niebezpieczne, a także produkty kosmetyczne, takie jak sklepy i hurtownie oraz producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych.

Podczas przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz aktów wykonawczych. Egzekwowano obowiązek posiadania aktualnych spisów tych substancji i ich mieszanin, kart charakterystyki oraz opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem odpowiednio oznakowanych. Ponadto, szczególną uwagę zwracano na stosowanie środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia przy stosowaniu niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Sprawdzono warunki magazynowania substancji i mieszanin chemicznych. Podczas kontroli przypominano przedsiębiorcom o obowiązkach wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH). W czasie kontroli producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych szczególną uwagę zwracano na etykiety wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz na treść kart charakterystyki w związku z wymaganiami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

Na terenie powiatu kaliskiego w roku sprawozdawczym zarejestrowanych było 4 producentów substancji i mieszanin niebezpiecznych, 2 producentów produktów biobójczych oraz 1 producent detergentów. 1 podmiot z terenu powiatu kaliskiego zobowiązany jest do rejestracji substancji. W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi oraz w zakresie produkcji i stosowania środków ochrony roślin w 2024 roku, przeprowadzono w powiecie kaliskim łącznie 33 kontrole.

11 kontroli dotyczyło realizacji wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu niebezpiecznych mieszanin chemicznych (3 producentów oraz 8 dystrybutorów mieszanin chemicznych) i 15 kontroli wprowadzania do obrotu produktów biobójczych (1 producent oraz 10 dystrybutorów produktów biobójczych).

Pozostałe czynności kontrolne podjęto w zakresie prawidłowego stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w tym produktów biobójczych. W 2024 roku przeprowadzono m.in. kontrole w podmiotach zajmujących się wprowadzaniem do obrotu produktów chemicznych, w tym produktów biobójczych do użytku konsumenckiego i profesjonalnego – szczególną uwagę zwrócono na produkty przeznaczone do fumigacji, zawierające w swoim składzie fosforek glinu lub fosforek magnezu. W trakcie prowadzenia ww. czynności kontrolnych edukowano przedsiębiorców oraz pracowników – głównie zatrudnionych na stanowisku sprzedawcy, na temat weryfikacji użytkowników profesjonalnych w przypadku produktów biobójczych.

W roku sprawozdawczym 2024 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu podczas czynności kontrolnych stwierdził nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu mieszanin chemicznych: wprowadzanie do obrotu substancji zaklasyfikowanej jako stwarzająca zagrożenie bez etykiety. Stwierdzone nieprawidłowości skutkowały wydaniem 1 decyzji administracyjnej. Podmiot w którym stwierdzono nieprawidłowość podjął czynności naprawcze w ciągu 7 dni od ich stwierdzenia.

5.1.8. Nadzór nad produktami kosmetycznymi

W 2024 roku kontynuowano nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych. W wykazie prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu zarejestrowane były 2 podmioty wytwarzające produkty kosmetyczne, prowadzące działalność na terenie powiatu kaliskiego. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 2 kontrole (1 dot. podmiotu wytwarzającego, 1 dot. podmiotu wprowadzającego). Obie kontrole dotyczyły oceny procesu wytwarzania produktów kosmetycznych zgodnie z procedurą GMP według normy EN ISO 22716:2007 oraz oceny oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów kosmetycznych.

W wyniku nieprawidłowości stwierdzonych podczas przeprowadzonych kontroli wydano 1 decyzję w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej za brak dokumentacji dotyczącej oceny bezpieczeństwa produktu kosmetycznego.

5.2. Choroby zawodowe

W roku 2024 wydano 4 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 2 decyzje o braku podstaw do jej uznania. W roku 2024 w powiecie kaliskim zostały zgłoszone 2 podejrzenia choroby zawodowej pod postacią: astma oskrzelowa oraz przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat.

Tab. 18 . Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w Kaliszu w latach 2022-2024

Rodzaj stwierdzonych najczęściej chorób zawodowych	Rok	Liczba przypadków
<i>Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa w tym COVID-19</i>	2022	28
	2023	5
	2024	2
<i>Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat</i>	2022	1
	2023	0
	2024	1
<i>Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka</i>	2022	0
	2023	0
	2024	1

5.3. Podsumowanie

1. Liczba obiektów w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2024 roku wzrosła o 21 podmiotów.
2. Duże zmiany w rejestracji podmiotów gospodarczych (likwidacja, powstawanie nowych) i zmiany w procesach technologicznych utrudniają ocenę narażenia pracowników na czynniki szkodliwe w środowisku pracy.
3. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych nieznacznie zmalała w stosunku do roku 2023. Istotny problem stanowi udowodnienie zawodowego charakteru choroby, zwłaszcza w przypadku likwidacji zakładu pracy.

4. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy stosujący chemikalia w coraz większym stopniu przestrzegają obowiązujące przepisy prawne. W 2024 roku przeprowadzono kontrole w podmiotach zajmujących się wprowadzaniem do obrotu produktów chemicznych, w tym produktów biobójczych do użytku konsumenckiego i profesjonalnego – szczególną uwagę zwrócono na produkty przeznaczone do fumigacji, zawierające w swoim składzie fosforek glinu lub fosforek magnezu.
5. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad zakładami, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne dla zdrowia w środowisku pracy. Pracodawcy sporządzili ocenę ryzyka zawodowego uwzględniającego czynniki biologiczne.
6. W 2024 roku prowadzono nadzór nad podmiotami, w których występuje narażenie pracowników na działanie czynników rakotwórczych, mutagennych lub reprotoksycznych.

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi

W roku 2024 w ewidencji PSSE w Kaliszu zostało zarejestrowanych ogółem 116 placówek zlokalizowanych na terenie powiatu kaliskiego, w tym: placówek systemu oświaty, placówek przeznaczonych na pobyt dzieci do lat 3 oraz placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży zlokalizowanych na terenie powiatu kaliskiego (89 placówek stałych, 27 placówek sezonowych). Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowała 51 placówek, w tym: 40 placówki stałe i 11 placówek sezonowych:

Tab. 19. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w 2024 roku:

Rodzaj placówki	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba przeprowadzonych kontroli
Żłobek	8	235	10
Przedszkola i punkty przedszkolne	12	1291	13
Szkoły podstawowe	10	1800	23
Zespoły szkół	8	2592	23
Placówki letniego i zimowego wypoczynku (turnusy)	11	363	11
Inne (ośrodki wychowawcze, poradnie itp.)	2	29	6
RAZEM	51	6310	86

6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Na terenie powiatu kaliskiego wszystkie ww. placówki oświatowo-wychowawcze oraz żłobki znajdują się w budynkach przystosowanych na pobyt dzieci i młodzieży. Na ogólną liczbę 51 placówek skontrolowanych, w 6 (11,76%) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-technicznych. Uchybienia dotyczą: niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach sanitarnych, pokojach wychowanków, korytarzach, klatce schodowej, świetlicy, sali rekreacyjno-zastępczej (brudne, łuszczące się powłoki malarskie, ubytki tynku ściennego, zacieki); niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego podłogi w: sali zajęć dla dzieci, korytarzu szkolnym (nierówności, szczeliny, starta powierzchnia lakieru); niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego mebli w pokojach wychowanków (uszkodzone szafy odzieżowe, uszkodzone stoliki nocne, uszkodzone i brudne tapczany); ubytki płytek chodnikowych w dojściu do budynku; uszkodzone schody zewnętrzne (ubytki płytek, nierówności) itp. W 2024 roku tutejszy organ wydał 6 decyzji w celu usunięcia nieprawidłowości w zakresie sanitarno-technicznym oraz 1 decyzję określającą maksymalną liczbę miejsc w żłobku. Na terenie powiatu kaliskiego oddano do użytkowania nowy żłobek w Opatówku przy ul. Szkolnej 9a, 62-860 Opatówek.

Sala dla dzieci w Gminnym Żłobku w Opatówku, 62-860 Opatówek

Sala dla dzieci w Gminnym Żłobku w Opatówku, 62-860 Opatówek

Pomieszczenie sanitarne dla dzieci w Gminnym Żłobku w Opatówku, 62-860 Opatówek

6.3. Wodociągi i kanalizacja

Na terenie powiatu kaliskiego wszystkie skontrolowane placówki są zwodociągowane i skanalizowane. Nie występują ustępy zewnętrzne. W ww. placówkach została zapewniona bieżąca ciepła woda. Nie odnotowano ponadnormatywnej liczby uczniów przypadających na urządzenia sanitarne.

Pomieszczenia sanitarne dla uczniów w Szkole Podstawowej w Zakrzynie, 62-850 Lisków

6.4. Sale gimnastyczne

W ramach nadzoru sanitarnego oceniono warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w 19 szkołach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że: 15 szkół posiada zespoły sportowe z boiskiem szkolnym, 1 szkoła posiada tylko boisko, 2 szkoły posiadają sale gimnastyczne z boiskiem, 1 szkoła posiada salę rekreacyjno-zastępczą z boiskiem. Część szkół korzysta także z infrastruktury do wychowania fizycznego poza placówką, tj. basen (1 szkoła podstawowa, 1 zespół szkolno-przedszkolny), hala sportowa (2 szkoły podstawowe). Decyzja administracyjna mająca na celu poprawę warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego została wydana na 1 szkołę podstawową. W pozostałych szkołach warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego są dobre.

Sala rekreacyjno-zastępcza w Szkole Podstawowej w Zakrzynie, 62-850 Lisków

6.5. Meble szkolne

Prawidłowe dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży ma istotny i zasadniczy wpływ na ich postawę i zdrowie. Właściwy dobór stanowiska pracy zapewnia nie tylko komfort przy pisaniu, czytaniu lecz także zapobiega powstawaniu wad postawy. Ocenę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono w 12 placówkach (88 oddziałach). W sumie oceniono 1204 stanowiska pracy uczniów/przedszkolaków. Nieprawidłowości nie stwierdzono w tym zakresie.

Sala dla dzieci z oddziału „O” w Szkole Podstawowej w Moskurni, 62-840 Koźminek

6.6. Rozkłady zajęć szkolnych

W 2024 roku przeprowadzono ocenę rozkładu zajęć lekcyjnych w 3 szkołach podstawowych (24 oddziałach). Ocenę rozkładu zajęć dokonano w zakresie rozpoczynania się zajęć o stałej porze (przy czym różnica pomiędzy dniami nie jest większa niż 1 godzina) - nieprawidłowości stwierdzono w 1 szkole (4 oddziałach); w zakresie różnicy liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia, która jest nie większa od 1 godziny – nieprawidłowości stwierdzono w 3 szkołach (9 oddziałach). Dyrektorów szkół pouczono o konieczności dostosowania rozkładu zajęć lekcyjnych do wymogów określonych w § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. 1604 z późn. zm.), w myśl którego plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych uwzględnia równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia.

6.7. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

Zbyt ciężki tornister/plecak może zaburzyć prawidłowy rozwój kręgosłupa dziecka, skutkiem czego jest boczne skrzywienie kręgosłupa czyli skolioza. Ciężary noszone przez dzieci wpływają negatywnie na stawy biodrowe, kolana, a także stopy. Skutki wad postawy, nabyte w dzieciństwie ujawniają się najczęściej dopiero w dojrzałym wieku (zwyrodnienie, ból kręgosłupa i stawów, nieprawidłowości w funkcjonowaniu narządów wewnętrznych). Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego, ciężar szkolnego tornistra/plecaka nie powinien przekraczać 10-15% masy ciała ucznia.

W 2024 roku przeprowadzono badania dotyczące oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych w 9 szkołach. Ocenie poddano 768 uczniów klas I-VIII szkół podstawowych. W wyniku badań stwierdzono, że 316 uczniów (41%) posiadało tornistry, których waga nie przekracza 10% masy ciała; 315 uczniów (41%) posiadało tornistry, których waga mieściła się w przedziale 10%-15% masy ciała; 137 uczniów (18%) posiadało tornistry, których waga przekraczała 15% masy ciała. Należy zwrócić uwagę, iż na wagę tornistra z zawartością nie składa się tylko waga pustego tornistra i waga podręczników, zeszytów i zeszytów ćwiczeń. Na wagę tą składają się także przybory szkolne, przybory do zajęć plastycznych, a także przedmioty, które nie są związane z nauką (zabawki, przenośne gry komputerowe, albumy ze zdjęciami, butelki z napojami itp.). Wszystkie te dodatkowo noszone przedmioty wpływają na przekroczenie właściwej wagi szkolnego tornistra/plecaka.

Należy podkreślić, że we wszystkich skontrolowanych szkołach zapewniono uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych, co umożliwi zmniejszenie wagi plecaka, a co za tym idzie odciążenie kręgosłupa dziecka.

6.8. Dożywianie w szkołach

W 2024 roku w skontrolowanych szkołach na terenie powiatu kaliskiego 93 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez GOPS. Rodzaj serwowanych w szkole posiłków przedstawia poniższa tabela.

Tab. 20. Rodzaj serwowanych w kontrolowanych szkołach posiłków w roku 2024.

Rodzaj posiłku	Liczba dzieci korzystających z posiłków		% ogólnej liczby dzieci w szkołach	
	2024	2023	2024	2023
ROK				
pełne obiady	303	581	6,90	10,98
ciepłe posiłki jednodaniowe	145	200	3,30	3,78
napój (herbata)	0	0	0	0
Ogółem	448	781	10,20	14,77

6.9. Opieka medyczna

W 2024 roku skontrolowano 8 gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej, które funkcjonują w szkołach. Wszystkie ww. gabinety wyposażone są w bieżącą zimną i ciepłą wodę. Podczas kontroli nie wniesiono uwag zarówno do stanu technicznego jak i sanitarnego.

6.10. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2024 roku ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych przeprowadzono w 1 szkole. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

6.11. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2024 roku pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili 11 kontroli pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków uczestnikom wypoczynku zorganizowanego na terenie powiatu kaliskiego. Nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarno-higienicznego stwierdzono w 1 placówce (forma wypoczynku: kolonie). W celu usunięcia nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia. Osobę winną zaniedbań natury sanitarnej ukarano mandatem w wysokości 100 zł.

Wydano decyzję płaćniczą. W pozostałych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień. Wśród uczestników wypoczynku nie odnotowano wypadków oraz zatruc pokarmowych.

6.11. Podsumowanie

1. W 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 6 decyzji administracyjnych na poprawę warunków sanitarno-technicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych.
2. Placówki systemu oświaty oraz placówki przeznaczone na pobyt dzieci do lat 3 zlokalizowane na terenie powiatu kaliskiego są podłączone do sieci wodociągów publicznych i są skanalizowane. Uczniowie/dzieci mają zapewniony dostęp do ciepłej bieżącej wody przy umywalkach w pomieszczeniach sanitarnych. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono ponadnormatywnej liczby uczniów w przeliczeniu na urządzenia sanitarne.
3. Meble na stanowiskach pracy ucznia/przedszkolaka są dostosowane do zasad ergonomii.
4. Za stwierdzone uchybienia natury sanitarnej nałożono 4 grzywny w drodze mandatu karnego na sumę 800 zł.
5. W roku sprawozdawczym skontrolowano 11 placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży zlokalizowanych na terenie powiatu kaliskiego. Nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarno-higienicznego stwierdzono w 1 placówce (forma wypoczynku: kolonie). W celu usunięcia nieprawidłowości podjęto stosowne działania. W pozostałych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień. Wśród uczestników wypoczynku nie odnotowano wypadków oraz zatruc pokarmowych.

VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

7.1. Zakres nadzoru sanitarnego

Na terenie powiatu kaliskiego według prowadzonej ewidencji obiektów w roku 2024 znajdowało się ogółem 1331 zakładów żywnościowo-żywnościowych, w tym:

- 539 obiektów produkcji żywności,
- 611 obiektów obrotu żywnością,
- 103 obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego,
- 75 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego
- 3 wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2024 roku przeprowadzono 311 kontroli i rekontroli sanitarnych w obiektach nadzorowanych. Zgodnie z planem wykonano 99 kontroli a dodatkowo wykonano 130 kontroli związanych z interwencjami i zatwierdzeniami nowych obiektów. W 2024 roku wzorem lat poprzednich pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia prowadzili wzmożony nadzór sanitarny obiektów produkcji i obrotu żywności, a zwłaszcza obiektów żywienia zbiorowego, poprzez przeprowadzanie kontroli sanitarnych w dni wolne od pracy w okresie wakacyjnym – w 2024 roku przeprowadzono łącznie 11 takich kontroli. Na nadzorowanym terenie nie występują obiekty sezonowe, większość kontroli obejmowała obiekty żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym zakłady małej gastronomii (zwrócono uwagę na obiekty małej gastronomii posiadające w okresie letnim ogródki zewnętrzne oraz automaty do lodów i punkty sprzedaży lodów (obiekty ruchome i tymczasowe)). Na terenie powiatu kaliskiego pobrano 21 próbek żywności, w kierunku oznaczeń metali, WWA, oceny organoleptycznej, pozostałości pestycydów, jodanu potasu, alkaloidów tropanowych, mykotoksyn, przetrwalników buławinki czerwonej, obecności *Salmonella spp.* w 25 g, oznaczania liczby *Listeria monocytogenes* w 1 g.

7.2. Stan sanitarny obiektów w 2024 roku

W 2024 roku skontrolowane obiekty wykazały nieprawidłowości pod względem stanu sanitarno-higienicznego oraz przypisywania środkom spożywczym właściwości zdrowotnych, których nie posiadają i wprowadzania do obrotu suplementu diety bez złożonego powiadomienia do Głównego Inspektora Sanitarnego – nałożono decyzje administracyjne z terminem wykonania obowiązków. Nałożono również cztery grzywny w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 1700 zł. za nieodpowiedni stan sanitarno-higieniczny obiektów, przechowywanie przeterminowanych produktów oraz brak higieny personelu.

7.3. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów

Przeprowadzone kontrole na terenie powiatu kaliskiego wykazały nieprawidłowości pod względem stanu sanitarno-higienicznego. Najczęściej nieprawidłowości te dotyczyły stanu technicznego pomieszczeń oraz sprzętu wykorzystywanego do produkcji żywności oraz nieodpowiednio przechowywanych środków spożywczych, głównie stołówki pracowniczej i zakładu małej gastronomii.

7.4. Stan sanitarny środków transportu żywności

W 2024 roku organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu na wniosek o zatwierdzenie i wpis do rejestru skontrolował 71 środków transportu żywności oraz dodatkowo przeprowadzono 14 kontroli sanitarnych. Wszystkie środki transportu spełniały wymagania sanitarno-techniczne umożliwiające zachowanie odpowiedniej jakości przewożonych artykułów spożywczych. Zakłady produkujące żywność posiadały na ogół własne środki transportu, pozytywnie zaopiniowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Większość obiektów obrotu żywnością dysponowała prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystały z usług specjalistycznych firm transportowych.

7.5. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2024 roku pobrano do badań laboratoryjnych 21 próbek żywności. Wszystkie próbki spełniały określone wymagania.

7.6. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF

Sekcja Higieny Żywności i Żywienia przeprowadza kontrole w ramach funkcjonowania systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Pasz), który służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów. W 2024 roku przeprowadzono jedną kontrolę w powiecie kaliskim dotyczącą powiadomienia alarmowego w sprawie stwierdzenia niedozwolonych substancji farmakologicznie czynnych w proszku jajecznym ze Słowacji.

Przeprowadzono kontrolę tematyczną w obiekcie w zakresie oceny zgodności znakowania środków spożywczych, ponieważ informacje zawarte na etykietach budziły wątpliwości. Firma wytwarza mieszanki piekarnicze oraz cukiernicze wyłącznie do dalszego przetwórstwa i nie prowadzi sprzedaży do konsumentów finalnych. W związku z pojawiającymi się wątpliwościami między informacjami zamieszczanymi na etykietach produktów, a dokumentacją produkcji wyrobów sprawa została przekazana do Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Pozostałe zgłoszenia dotyczyły przekroczeń pozostałości pestycydów w warzywach świeżych oraz zawartości alkaloidów w przyprawach.

7.7. Ocena sposobu żywienia

W 2024 roku w powiecie kaliskim przeprowadzono kontrole obiektów oświatowych. Skontrolowano 43 obiekty, których stan sanitarno-higieniczny był odpowiedni oraz żywienie dzieci i młodzieży nie budziło żadnych zastrzeżeń. Podczas kontroli oceniono zestawienia dekadowe posiłków pod kątem przestrzegania rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W zakresie tym nieprawidłowości nie stwierdzono. Również przeprowadzono ocenę żywienia w obiektach opieki długoterminowej i szpitalach:

- Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne – pion kuchenny Rożdżały 21, 62-860 Rożdżały – kontrolowany obiekt to zakład opieki paliatywnej – hospicjum, gdzie wydawane są posiłki pacjentom, przygotowywane w pomieszczeniach kuchennych firmy cateringowej objętej nadzorem tutejszego organu.
Posiłki są dowożone przez firmę cateringową. Posiłki przywożone są w bemarkach, w termicznych opakowaniach przeznaczonych do transportu, które trafiają do pomieszczenia, w którym są bezpośrednio przekładane na wysterylizowane wózki i trafiają na oddział. Ilość dostarczanych posiłków jest ustalana z przedstawicielem szpitala tego samego dnia kiedy posiłki są do niego dostarczane (śniadanie, obiad, kolacja). Nieprawidłowości nie stwierdzono;
- Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o.o. – pion kuchenny Sokołówka 1, 62-840 Koźminek - obiekt to szpital z Oddziałem Psychiatrycznym, Oddziałem Leczenia Zespołów Abstynencyjnych oraz Oddziałem Leczenia Uzależnień, gdzie wydawane są posiłki pacjentom, przygotowywane od surowca do gotowej potrawy.

Przygotowywane są śniadania, obiady i kolacje. Posiłki serwowane są na naczyniach wielokrotnego użytku. Prowadzony jest jadłospis 10-dniowy. Diety ustalane są w programie „KS ASW Dietetyka”. Produkty do przygotowywania posiłków dostarczane są na bieżąco przez zewnętrznych dostawców. Nieprawidłowości nie stwierdzono;

- Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy – pion kuchenny Wolica 113, 62-872 Godziesze Małe - obiekt to szpital, gdzie wydawane są posiłki pacjentom, przygotowywane przez firmę Wojciech Pawlak.PL „Głodny Polak” ul. Staszica 36, 62-800 Kalisz. Posiłki na śniadanie i kolację są przywożone w opakowaniach jednorazowego użytku w termicznych opakowaniach zbiorczych. Obiady przywożone są w bemarkach, przeznaczonych do transportu, które są bezpośrednio przekładane na wysterylizowane wózki i trafiają na oddział na naczyniach jednorazowego użytku – na tacach. Diety dostarczane są w jednorazowych opakowaniach. Ilość dostarczanych posiłków jest ustalana z przedstawicielem szpitala tego samego dnia kiedy posiłki są do niego dostarczane. Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

7.8. Podsumowanie

Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu w 2024 roku utrzymany był na wysokim poziomie. Mimo występujących nieprawidłowości, podmioty prowadzące działalność dość sprawnie usunęły nieprawidłowości. Przedsiębiorcy wdrożyli system jakości HACCP, Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) i Dobrą Praktykę Higieniczną (GHP) oraz prowadzili zapiski zgodne z procedurami.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2024 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu wynikały przede wszystkim z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej, stanowiąc tym samym priorytetowe kierunki podejmowanych inicjatyw w promocji zdrowia środowiska lokalnego. Specjaliści ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali w szerokiej współpracy środowiskowej działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia. W roku 2024 odbyła się XI edycja Kaliskiego Tygodnia Zdrowia – 2024, ph. „Z pasją po zdrowie od juniora do seniora” pod honorowym patronatem;

Marka Woźniaka - Marszałka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Agaty Sobczyk – Wojewody Wielkopolskiej, Krzysztofa Nosala - Starosty Kaliskiego, Krystiana Kinastowskiego - Prezydenta Miasta Kalisza oraz Wiesława Banasia - Wielkopolskiego Kuratora Oświaty. Organizatorem wydarzenia była Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Kaliszu przy współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Kuratorium Oświaty w Poznaniu i delegatury w Kaliszu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Urzędu Miasta Kalisza, Straży Miejskiej Kalisza, Komendy Miejskiej Policji, Szkolnego Związku Sportowego w Kaliszu, Młodzieżowego Domu Kultury w Kaliszu, Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, Technikum im. św. Józefa w Kaliszu.

W wydarzeniu tym uczestniczyli: przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz osoby dorosłe poprzez uczestnictwo w konkursach, quizach wiedzy, konkurencjach sportowych. W roku 2024 rozpoczęto realizację wojewódzkiego projektu edukacyjnego „Talerz zdrowego żywienia”. Celem projektu jest kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych i popularyzacja zasad prawidłowego bilansowania posiłków. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Kaliszu brali udział w imprezach prozdrowotnych organizowanych na terenie powiatu kaliskiego:

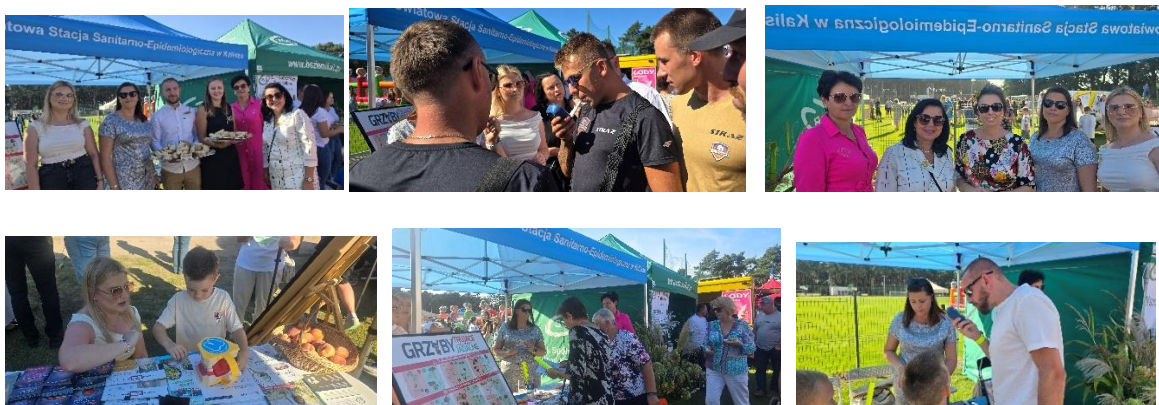
dożynki powiatowo – gminne w Żelazkowie -18.08.2024 r.

dożynki gminne w Zbiersku - 24.08.2024 r.

dożynki gminne w Koźminku - 01.09.2024 r.

a także innych imprezach prozdrowotnych, w których również uczestniczyli mieszkańcy powiatu kaliskiego:

- Wielka Akademia Ratownicza SAREX KIDS 2024 - 29.05.2024r.
- Piknik Edukacyjny "Back to School" - 29.08.2024r.
- Święto ulicy Niecałej.

W 2024 roku prowadzono szerokie działania informacyjno– edukacyjne dotyczące:

- poprawy nawyków żywieniowych oraz zwiększenia aktywności fizycznej,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu wśród dzieci, młodzieży i ogółu społeczeństwa, zapobiegania paleniu tytoniu i inhalowaniu e-papierosów wśród uczniów, zmniejszenia narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu,
- wzmocnienia przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- przygotowania młodych ludzi oraz całego społeczeństwa w zakresie zapobiegania HIV/AIDS,
- wzrostu wiedzy na temat wpływu nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie ludzkiego organizmu,
- wzrostu poziomu wiedzy społeczeństwa na temat kleszczy, związanych z nimi zagrożeniami oraz profilaktyki chorób odkleszczowych,
- profilaktyki grypy,
- bezpieczeństwa dzieci podczas wypoczynku zimowego i letniego,
- profilaktyki nowotworowej w ramach projektu „Co kryją Twoje piersi?”,
- profilaktyki higieny jamy ustnej w ramach projektu „Mam zdrowe zęby”.

Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie **14 347 osób**.

W roku 2024 na terenie **powiatu kaliskiego** realizowano następujące programy zdrowotne i prowadzono akcje oraz kampanie społeczne:

1. **„Mamo, Tato – co Wy na to?”**- program edukacyjny dla dzieci w wieku 5-6 lat, którego głównym celem jest zwrócenie uwagi rodziców i opiekunów na specyfikę rozwoju, istotę zmian fizycznych i psychicznych dziecka, ze szczególnym naciskiem na ich potrzeby, słabości i kryzysy.
2. **„Czyste powietrze wokół nas”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ich rodziców lub opiekunów. Ma on za zadanie wykształcić u dzieci umiejętność radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

3. **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”** – program edukacyjny adresowany do dzieci przedszkolnych 5-6 letnich. Jego celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Głównym założeniem programu jest propagowanie zdrowego stylu życia. Program skierowany jest również do rodziców i opiekunów.
4. **„Nie pal przy mnie, proszę”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci z klas I-III szkół podstawowych. Jego zadaniem jest uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia, uświadomienie dzieciom, że palenie jest szkodliwe dla zdrowia, uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem, wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.
5. **„Bieg po zdrowie”** - program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych, którego głównym celem jest zapobieganie paleniu papierosów wśród uczestników zajęć, zarówno obecnie jak i w przyszłości, a także ukazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu.
6. **Projekt edukacyjny „Trzymaj Formę!”** - adresatami są uczniowie klas V – VIII szkół podstawowych i ich rodzice. Inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym dwukierunkowym podejściu: promującym przyjemne, zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną. Program oparty jest na założeniu, że aktywny styl życia jest zdrowy, przyjemny, łatwo osiągalny i przystępny finansowo dla wszystkich niezależnie od wieku, płci i aktualnej sprawności fizycznej.
7. **Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość?”** dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem programu jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu, narkotyków i środków zastępczych tzw. „dopalaczy” przez młodzież, a więc czynników, które mają zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie i mogą prowadzić do uzależnień.
8. **Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”** – celem głównym programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, poprzez zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu, kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko raka szyjki macicy, motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.

9. **„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”** - głównymi zadaniami programu są: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS tj.: prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, szkoleń, konkursów dla młodzieży szkolnej i lokalnej społeczności, przekazywanie informacji o punktach wykonujących testy na obecność HIV z profesjonalnym poradnictwem (PKD),
10. **Program profilaktyki czerniaka „Znamie! Znam je?”** - celem programu jest zwiększenie świadomości młodzieży (szkoły ponadpodstawowe) na temat czerniaka, zachęcenie do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem.
11. **Program: Podstępne WZW** - dotyczy profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV, jest odpowiedzią na pojawiające się wciąż nowe przypadki zakażeń. Jednym ze sposobów przeciwdziałania temu zjawisku jest podnoszenie poziomu wiedzy, pozwalającej na rozpoznawanie i unikanie sytuacji, w których może dojść do zakażenia. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C.
12. **Realizacja projektów edukacyjnych:**

„Co kryją Twoje piersi?”

Blizanów:

Brzeziny:

Koźminek:

Opatówek:

Sierzychów:

Iwanowice:

Zbiersk:

Żelazków:

„Mały kleszcz- duży problem?”

Biblioteka w Brzezina

Żelazków Dom Seniora

„Talerz zdrowego żywienia”

SP w Morawinie

SP w Woli Droszewskiej

„Mam zdrowe zęby”

SP w Stawie

SP w Skarszewie

SP w Rychnowie

13. Profilaktyka szczepień ochronnych:

- **Program szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV).** W Kaliszu do ww. programu zgłosiło się 11 placówek, zaszczepiono 106 dzieci. Założeniem realizacji szczepień w szkołach jest rozszerzenie dostępu do programu przeciw HPV prowadzonego w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), niezależnie od złożonej deklaracji wyboru lekarza POZ przez ucznia oraz podstawy ubezpieczenia dziecka. Szczepienia w ramach programu są przeprowadzane u osób po ukończeniu 9. roku życia, do ukończenia 14. roku życia i mogą być wykonywane przez lekarza POZ na terenie szkół za zgodą dyrektora placówki oświatowej. Szczepienia są dobrowolne dla pacjenta, a decyzja o szczepieniu podejmowana jest przez rodzica, a następnie przez lekarza POZ na podstawie przeprowadzonego badania kwalifikacyjnego.
- **Jedno szczepienie – podwójna ochrona** - od 15 października 2024 r. kobiety w ciąży mogą skorzystać z bezpłatnych szczepionek przeciwko krztuścowi. To odpowiedź Ministerstwa Zdrowia na postępujący wzrost zachorowań. Bezpłatne szczepienie w schemacie jednodawkowym przysługuje kobietom między 27. a 36. tygodniem ciąży. Aby z niego skorzystać, niepotrzebne są dodatkowe skierowania ani zaświadczenia – wystarczy kwalifikacja lekarza pierwszego kontaktu.

14. Realizacja akcji i kampanii społecznych:

- obchody Światowego Dnia Zdrowia,
- obchody Światowego Dnia bez Tytoniu,
- obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia,
- obchody Światowego Dnia AIDS,
- kampania „EFSA Wybieraj Bezpieczną Żywność”,

- akcja „**Bezpieczne Walentynki**”,
- **Akcja Zimowego Wypoczynku**,
- **Akcja Letniego Wypoczynku**,
- obchody „**Europejskiego Tygodnia Szczepień**”,
- kampania „**Jedyny taki test**”,
- kampania „**#mój pierwszy raz**”
- obchody **Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach**,
- obchody „**Tygodnia Higieny Rąk**”

Zajęcia warsztatowe z profilaktyki **GRYPY**:

SP w Skarszewie

Przedszkole JUSTYNKA w Stawiszynie

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia koordynowała i nadzorowała działania promujące zdrowie poprzez:

- narady dla uczestników reprezentujących różne instytucje i grupy zawodowe,
- szkolenia dla ogółu społeczeństwa w ramach projektów: „Mały kleszcz- duży problem?”, a także „Co kryją Twoje piersi?”
- szkolenia edukacyjne dla młodzieży szkolnej, (Młodzieżowi Liderzy zdrowia kontra HIV, oraz kontra tytoń),
- pogadanki tematyczne,
- poradnictwo metodyczne,
- dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych i pakietów edukacyjnych,
- współpracę z pracownikami ds. promocji zdrowia w jednostkach samorządowych,

- wizytacje placówek,
- wykorzystywanie inicjatyw lokalnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia,
- współpracę z lokalnymi środkami masowego przekazu,
- monitoring i ewaluację.

Na terenie **powiatu kaliskiego** w 2024 roku przeprowadzono: 107 narad z 128 osobami, 15 szkoleń dla 329 osób, 48 pogadanek/prelekcji dla 1215 osób, 35 wizytacji programowych placówek, podczas których dokonano 111 ocen realizacji interwencji programowych.

- „Mamo, Tato – co Wy na to?” – 19
- „Czyste powietrze wokół nas” - 18
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” – 17
- „Nie pal, przy mnie proszę” – 18
- „Bieg po zdrowie” – 17
- „Trzymaj Formę!” – 20
- „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS” – 2

W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano i przekazano **3718** sztuk materiałów edukacyjnych (tj. m.in. plakaty, poradniki, broszury, ulotki), liczne nagrody dla laureatów konkursów: „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!”, „EKO jest lepsze”, „Nie daj szansy AIDS”, „Bezpieczne Walentynki”, „Dbajmy o zdrowie”, „Myję zęby-moje odbicie w lustrze” i konkursów przeprowadzonych w ramach „Kaliskiego Tygodnia Zdrowia”, które zostały ufundowane przez: Starostwo Powiatowe w Kaliszu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Wojewódzką Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Poznaniu, Powiatową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Kaliszu, Akademię Kaliską im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Straż Miejską Kalisza, Urząd Miasta Kalisza, Książnicę Pedagogiczną w Kaliszu, Komendę Miejską Policji w Kaliszu, Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej, Karolinę Pawliczak oraz Alicję Łuczak – posłanki na sejm RP, Szkolny Związek Sportowy, Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Kaliszu, a także gadżety (**473 szt.**) otrzymane od Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Urzędu Miasta Kalisza, Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej (tj. m.in. worki sportowe, komplety długopisów, kubki, kalendarze, odblaski, długopisy, ołówki, balony, koszulki).

Podsumowanie

1. Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali przedstawiciele Inspekcji Sanitarnej w szerokiej współpracy środowiskowej przy współudziale nauczycieli, liderów zdrowia oraz innych służb działających na terenie miasta.
2. W roku 2024 na terenie miasta Kalisza realizowano 11 programów zdrowotnych i prowadzono wiele akcji oraz kampanii społecznych.
3. Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie **14 347 osób**.
4. W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano **3 718** sztuk materiałów edukacyjnych (tj. plakaty, poradniki, broszury, ulotki), przekazano nagrody dla laureatów konkursów: „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!”, „EKO jest lepsze”, „Nie daj szansy AIDS”, „Bezpieczne Walentynki”, „Myję zęby-moje odbicie w lustrze” i konkursów przeprowadzonych w ramach „Kaliskiego Tygodnia Zdrowia”, a także **473** gadżety otrzymane od Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Urzędu Miasta Kalisza, Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej (tj. m.in. worki sportowe, komplety długopisów, kubki, kalendarze, odblaski, długopisy, ołówki, balony, koszulki).

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu zadań Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu należy uzgadnianie w szczególności:

- opiniowanie i uzgadnianie w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obejmujące uzgodnienia dotyczące odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz opiniowanie projektów dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,

- opiniowanie w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, obejmujące wydawanie opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wydanie opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz wydanie opinii przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie warunków zabudowy w postępowaniach o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- kontrola obiektów w trakcie ich realizacji w zakresie zgodności z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi,
- zajmowanie stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów budowlanych oraz dla zmiany ich sposobu użytkowania, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i realizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

Powyższe zadania wykonywane są w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek organów administracji samorządowej lub zainteresowanych podmiotów i miały na celu eliminowanie nieprawidłowości natury sanitarnej już po etapie programowania, planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie gmin. Planowanie przestrzenne jest ważnym czynnikiem mającym w pływ na jakość życia mieszkańców, gdyż umożliwia ono właściwe lokalizowanie obszarów dla rozwoju między innymi przemysłu, usług uciążliwych i hodowli w stosunku do tzw. chronionych obszarów (przeznaczonych na cele mieszkalne, szkoły, itp.). Plany zagospodarowania przestrzennego są uzgadniane na podstawie prognozy skutków wpływu ustaleń planu na środowisko i zdrowie ludzi.

W omawianym okresie uzgodniono ogółem 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów Zbiersk-Cukrownia, Wyrów, Marchwacz, Russów, Lisków. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego były poprzedzone opinią o studium uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono 5 zakresów i stopni szczegółowości informacji wymaganej w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (działki w m. Wyrów, plan ogólny gminy Koźminek, Ceków-Kolonia, Godziesze Wielkie, Blizanów). Mając na uwadze szerokie rozumianą ochronę zdrowia publicznego w przeprowadzonej strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zwracano uwagę na:

1. właściwą gospodarkę wodno-kanalizacyjną, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia,
2. prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwienie odpadów, ochronę ludzi przed nadmiernym hałasem oraz zanieczyszczeniem powietrza.

W drodze postanowienia uzgodniono 375 projektów decyzji warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz obiektów celu publicznego (np.: budynki mieszkalne jednorodzinne, sieci wodociągowe, budynki płodów rolnych, budynki produkcyjne, budynki produkcyjno-magazynowy, budynki handlowe, silosy na zboże, budynki inwentarskie, hale sportowe, płyty obornikowa, szklarnie, itp.). Państwowy Powiatowy Inspektor w Kaliszu na podstawie art. 65 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572) w związku z art. 12 ust. 1a pkt 2 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 416) przekazał zgodnie z właściwością Wielkopolskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi 55 projekty decyzji o warunkach zabudowy oraz lokalizacji celu publicznego w zakresie higieny radiacyjnej (np., linie kablowe niskiego i średniego napięcia NN, SN, farmy fotowoltaiczne, itp.).

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1029 z późn.zm.) przywołuje Państwową Inspekcję Sanitarną do uzgadniania przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu jest obligatoryjne oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może nie być wymagane.

W związku z planowanymi inwestycjami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wydano 61 opinii sanitarnych (np.: ujęcie wody w m. Lisków, Piątek Mały, Zbiersk-Cukrownia, Pietrzyów; farmy fotowoltaiczne w m. Długa Wieś Druga, Wyrów, Nowe Prażuchy, Cienia Druga, Szulec, Nowy Nakwasin, Złotniki Małe, Kiączyn Nowy, Krowica Zawodnia, Żelazków, Chełmce; budynki mieszkalne w m. Szkurłaty, Żerniki, Kamień, Beznatka, Piotrów, Józefina; hala magazynowa w m. Beznatka; budynki magazynowo - usługowe w m. Kamień; budynki inwentarskie w m. Tłokinia Kościelna, Werginki, Godzieski, Mroczi, Aleksandria, Beznatka; elektrownia wiatrowa w m. Blizanów; oczyszczalnia ścieków w m. Mycielin; droga gmina w m. Żychów, Zagórna; sieć kanalizacyjna w m. Józefów, Stobno Siódme; droga powiatowa w m. Florentyna-Borków Stary; kompostownia odpadów w m. Złotniki Małe, itp.).

W 2024 roku wydano w drodze opinii sanitarnych 8 uzgodnienia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (np. budynki mieszkalne w m. Józefina; ferma drobiu w m.: Dębniaki Kaliskie (2), Moskurnia; stacja demontażu pojazdów w m. Godziesze Małe (2); zakład przetwarzania odpadów w m. Borów, kompostowania odpadów w m. Iwanowice)

Opiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć takich jak: stacje uzdatniania wody, sieć wodociągowa i kanalizacyjna, obiektów handlowo-usługowych, zakładów pracy pozwala na poprawę warunków sanitarno-higienicznych na terenie powiatu.

Istotnym celem jest dążenie do zagwarantowania, aby projektowane obiekty w powiecie kaliskim, w tym szczególnie przemysłowe nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludności. W trakcie opiniowania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu uzgodnił 24 dokumentacji projektowych, które dotyczyły np.: salonów fryzjerskich (Dzierzbín, Opatówek), lokali gastronomicznych (Opatówek, Brzeziny), sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w m.: Wolica, Józefów, Żydów, Stobno Siódme, Godziesze Wielkie, Blizanów, Strzałków, Krowica Zawodnia, Brzeziny, Zagorzyn, Kamień, Nowe Prażuchy, Przespolew Pański, Jeziorko; Stacje Uzdatnia Wody w m. Strzałów, Pieczyska, Czempisz, Janków, Pólko, Zagorzyn, Osuchów, Brzeziny. Ponadto na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) wydano 9 ocen higienicznych dotyczących zastosowania materiału lub wyrobu użytego do uzdatniania i dystrybucji wody.

Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowej wracano uwagę na prawidłowe zaprojektowanie układu funkcjonalnego obiektów, instalacji sanitarnych oraz czy zostały spełnione warunki określone w przepisach szczególnych. W związku z prowadzoną działalnością zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonano 43 wizje lokalne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu dopuścił do użytkowania⁴³ obiekty budowlane. Były to następujące typy obiektów: spożywcze (np. ŻABKA, DINO), lokale gastronomiczne, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, szkoła podstawowa (Zakrzyn), żłobek (Opatówek), przedszkole (Rychnów) apteka (Wolica), przechowalnia płodów rolnych (Tłocinia Mała, Wola Droszewska), Gminny Ośrodek Kultury (Żelazków) stacje uzdatniania wody (Kościelec, Zbiersk, Kamień, Brzeziny, Biała), kontenerowa pompownia wody (Godziesze Wielkie), oczyszczalnia ścieków (Ceków-Kolonia, Kamień), budynek produkcyjny (Podzborów), budynek produkcyjny palet (Fajum), budynek zamieszkania zbiorowego (Krzemionka), budynek syropiarni skrobi i obróbki skrobi (Zbiersk-Cukrownia) dom seniora (Lisków), przedszkole (Mycielin).

W ramach tych czynności dokonywano szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia pod kątem zgodności z uzgodnioną dokumentacją projektowaną przez tutejszy organ oraz przez rzeczoznawcę ds. sanitarnohigienicznych.

X. WNIOSKI

Stan sanitarny powiatu kaliskiego jest zadawalający i niestanowiący bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców. W celu dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa sanitarnego w powiecie grodzkim należy podobnie jak w latach ubiegłych:

1. Kontynuować zadania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem chorób zakaźnych.
2. Prowadzić nadzór nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Sprawować nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
4. Prowadzić monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Wzmocnić nadzór nad produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
6. Wykonywać analizy mikrobiologiczne próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
7. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
8. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej.
9. Prowadzić nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
10. Przeciwdziałać narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
11. Sprawować nadzór nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
12. Sprawować nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
13. Realizować niezbędne czynności zapobiegawcze lub kontrolne w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego.

14. Sprawować zapobiegawczy nadzór sanitarny pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powiatu grodzkiego.
15. Inicjować zadania w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z potrzebami społeczności lokalnych i aktualną sytuacją epidemiologiczną powiatu grodzkiego.
16. Kontynuować współpracę władzami samorządowymi, z wydziałami Urzędu Miasta Kalisza oraz organizacjami pozarządowymi celem eliminacji zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia i życia ludności.